BS
325
G78
1860

LIBRARY OF CONGRESS.

[SMITHSONIAN DEPOSIT.]

Chap. BS325
Shelf .G78
1860

UNITED STATES OF AMERICA.

BIBLE HISTORY,

(Mpongwe
Grabo

FROM

JUDGES TO ESTHER,

INCLUSIVE.

FOR THE USE

OF

The Protestant Episcopal Mission

IN

WESTERN AFRICA.

PUBLISHED BY THE
AMERICAN TRACT SOCIETY,
150 NASSAU-STREET, NEW YORK.

1860

BS325
.G78
1860

BAIBLE ĂH HĬSTORE.

Tĕ Jŏshua koda Isreĕle ăh iru yedada Nyesoa nâ, oh po nâ, "nyâ mi amo kbamâ a mu Kenănwĕ mâ hwânh?" Nenh Nyesoa leleda no, â po nâ, "Judabo boh mu." Nenh Judabo leleda wa bebuno Sĭmeŏnbo, oh po nâ, "bah di amo hĕe, a mu Kenănwĕ mâ hwânh." Nenh Judabo kâ Sĭmeŏnbo hĕ oh muna, nenh oh hwânhna Kenănwĕ kâ Pĕrezaitewĕ hĕ mâ, nenh kre bro te donh oh dădeda nâ Bizĕke, oh lada nyebo poplănde.

Nenh Ădŏnebizĕke, hânâ mâna Bizĕke ăh kĭnh, â kwidida, nenh oh kwĕda nâ mâ, oh krâda nâ, nenh oh ktyĕdao â giakbure kâ â beyâkbure hĕ. Nenh Ădŏnebizĕke poda nâ, "ne ktyĕo kĭnhbo ăh wore tanh wa giakbure kâ wa beyâkbure hĕ nâ, oh tĕde didio wa dibade ke na teble biyo: dĕnĕ nuna kĭnhbo nononh mâ, nĕnonh Nyesoa nu mo mâ." Nenh oh kbada nâ Jĕruselĕm, nenh â kodedade.

Nenh Ĭsreĕlwĕ blădа nyebo poplănde nâ, oh hadao no bro nĕnonh kĕ. Nenh Judabo kwĕda Sĭmeŏnbo mâ, nenh oh blădа nyebo nâ, oh hadao no bro be kĕ nâ.

Nenh Bĕnjemĭne ăh iru, oh yeda Jĕbusaite nyebo nâ blă, nĕma oh kâ no hĕ oh tinhnade tĕde donh. Ĭosefe ăh tibwa no oh blăda Kenănwĕ nâ, oh hadao no wa bro kĕ nâ. Nenh Măn̆ăsa ă tibwa oh yeda Kenănwĕ nâ blă, oh yeda no bro kĕ ha. Nenh Ifreme yini, Zĕbyulŏne yini. Ăsŭ yini, Năptăle yini, oh yeda Kenănwĕ nâ blă; oh yedao no wa bro kĕ ha; nĕma oh kâ Kenănwĕ hĕ oh tinhnade tĕde donh.

Tĕ Jŏshua kâ â bino nyekbade hĕ, oh koda, hede Ĭsreĕlwĕ hĭnuna Nyesoa ăh te mâ, nenh oh bededa gĭdĕ nĕ oh dădeda Belĭm mâ nâ. Nenh oh sedao Nyesoa nâ â hadade no Igĭpe bro kĕ, nenh oh kwĕda gĭdi mâ. Nenh Nyesoa pededa no yero nâ, nenh â tida no swĕnh. Kre oh nenao pledonh Nyesoa hadade te-hlaoh tĕ oh na tâdeda nyebo dĕnĕ boh nuna. Nĕma oh yeda te-hlaoh ăh winh wânh, oh te oh bededa gidi mâ nâ, nenh oh worada Nyesoa ăh gmĕnh ti biyĕ. Nenh Nyesoa pededa no yero nâ, nenh Kenănwĕ no oh sedao, Nyesoa yedao no ha. Nenh kĭnh te donh hwânhna Ĭsreĕlwĕ mâ, nenh â duda no. Nenh Nyesoa hadade nyebwe te, â nyĭne mâna Ŏtneĕle, bâ hada â bliwĕ kĭnh nânonh kwa. Nenh Ŏtneĕle hwânhna kĭnh nânonh mâ, nenh â hada Isreĕlwĕ nâ kwa.

Tĕ Ŏtneĕle koda, Ĭsreĕlwĕ nuna kbŭne kukwi dĭ; oh nuna gĭdi nenh oh bededa gĭdi mâ nâ. Nenh hede Nyesoa hnyina no Moăbe ăh kĭnh, nenh oh

nenade nâ mâ yede pu ne nâ yede behănhbehănh. Nenh Moăbe ăh kĭnh â nuna no ka kuku mâ; nenh oh badeda Nyesoa bâ hadao no Moăbe ăh kĭnh kwa. Nenh Nyesoa hada Ĭsreĕlĕ nyebwe te, â nyĭne mâna Ihŭde, nenh â lada Moăbe ăh kĭnh; nenh Ĭsreĕlwĕ hwânhna Moăbwĕ mâ, nenh oh duda no.

Tĕ Ihŭde koda, Ĭsreĕlwĕ nuna kbune kukwi dĭ, nenh Nyesoa poda no Jebĭne, hână mâna Kenăne ăh kĭnh, kwa. Nenh Nyesoa hadade Ĭsreĕle ăh nyĭnĕ te, â nyĭne mâna Dĕbora, bâ hada no Jebĭne kwa. Nenh Dĕbora kâ nyebwe te â nyĭne mâna Berăke hĕ oh hwânhna Jebĭne mâ, nenh oh duda nâ, â kâ â nyebo ăh popleyinâ hĕ. Nenh Dĕbora kâ Berâke hĕ, oh bleda hanh wora, oh hnyina Nyesoa hanh nyĭne, kâre tĕ â hĕeda no ăh ta.

Nenh Ĭsreĕlwĕ nuna kbŭne kukwi dĭ. Oh bededa ku te mâ nâ, â nyĭne mâna Beăl. Nenh Nyesoa pededa no yero nâ, nenh â podade no Mĭdyănwĕ kwa. Nenh Mĭdyănwé nuna no ka kuku mâ. Oh hada no Ĭsreĕlwĕ ăh wudi kwa, nenh oh nina no ka kuku ti biyĕ. Nenh Ĭsreĕlwĕ oh weda, oh badeda Nyesoa bâ hada no Mĭdyănwĕ kwa. Nenh Nyesoa tĕdade â enje nyebwe te mâ, â nyĭne mâna Gĭdeŏn, bâ leleda nâ, bâ hada Ĭsreĕlwĕ Mĭdyăn kwa. Nenh Gĭdeŏn nânonh â wada Beăl ăh âlta, nenh â dăda Ĭsreĕlwĕ ăh popleyinâ boh hwânhna Mĭdyănwĕ mâ. Nenh oh duda Mĭdyănwĕ; nenh oh krâda Mĭdyăn ăh nye hwe sŏnh; nye-

bwe donh â nyĭne mâna Orĕbe ; nenh âbe â nyĭne mâna Ziĕbe : nenh oh lada no. Nenh tĕ Gĭdeŏne kâda nyebĕ iru peplănde, nenh tĕ â kbĕnhda, hede â koda.

Tĕ Gĭdeŏne koda Isreĕlwĕ hĭnuna Nyesoa nâ â hadade no oh nyănhoh kwa â te mâ, nenh oh bededa Belĭm mâ nâ dĭ. Nenh Gĭdeŏne ăh nyebĕ yu Ebĭmeleke, â leleda nyebo boh nuna nâ kĭnh mâ ; nenh Ebĭmeleke nânonh â lada â bebuno ăh wore tanh ne nâ pu. Nenh worĕworĕ nyĭnĕ te donh lada nâ siâ yĭ.

Tĕ Ebĭmeleke koda hede nyebwe te â nyĭne mâna Tola, mâna Ĭsreĕlwĕ ăh te-hlaâ. Tĕ Tola koda, nyebwe te â nyĭne mâna Jeŭ, â mâna te-hlâa : nenh Jeŭ koda yĭ. Nenh Ĭsreĕlwĕ nuna gĭdi, oh bededa ne mâ nâ dĭ. Nenh Nyesoa pededa no yero nâ dĭ, nenh â poda no Fĭlĭstĭawĕ kâ Ămŏnwĕ hĕ kwa. Nenh oh badeda Nyesoa, dĭ bâ hada no Fĭlĭstĭawĕ kâ Ămŏnwĕ hĕ kwa. Nenh Nyesoa hadade Ĭsreĕle ăh nyebwe donh, â nyĭne mâna Jĕpta bâ hada no kwa.

Nenh worĕworĕ Ĭsreĕlwĕ nuna kbŭne kukwi dĭ, nenh Nyesoa poda no Fĭlĭstiawĕ kwa dĭ ; nenh oh nenade Fĭlĭstiawĕ kwa yede woresŏnh, nenh oh nuna no ka kuku mâ baka. Nenh Ĭsreĕle nyebwe te, â nyĭnĕ mâna Mănoa, â duda nyĭnĕ, nenh â nyĭnĕ â yada beyâ, â yeda yu kâ. Nenh Nyesoa ăh enje tededa âdui nyĭnĕ nânonh yĕ, â poda nâ yĕ

nâ, "hanhtenonh, mâh ya beyâ, nenh ye yu kâ, nĕma ti nenonh kĕ mi kudi nemâ, nenh mi nyebĕ yu kâmâ." Nenh nyĭnĕ nânonh â muna â nyebeyâ mâ, nenh â leleda nâ te ne enje poda nâ yĕ nâ. Nenh Mănoa badeda Nyesoa â poda nâ, "O Nyesoa! tĕde nah enje bâ lele amo, hya nâ na nyĭnĕ mi kâmâ, hăne ba nu nâ mâ." Nenh Nyesoa wânhna Mănoa ăh winh, nenh â tĕdade â enje nyĭnĕ mâ dĭ, tĕ â nenade ge, nenh â nyebeyâ yedade nâ mâ ne. Nenh hede nyĭnĕ kwidida, â poda â nyebeyâ yĕ nâ, "enje nâ â tededa mo âdui yĕ, â di ne dĭ, kre â nede ge." Nenh Mănoa duda yĕ, â kâ â nyĭnĕ hĕ, oh didade enje mâ, nenh Mănoa yedada nâ nâ, â po nâ. "Ple mâh nyebwe nâ â didadĕ na nyĭnĕ mâ tede kene nonh?' Nenh enje poda nâ, "mâ nâ." Nenh hede Mănoa yedada nâ nâ, â po nâ, "hya nânonh, hăne ba nu nâ mâ?" Enje leleda nâ, â po nâ, "nah nyĭnĕ nah na wĕenh, nenh â nah na kobo-nâ yĭ." Nenh enje munade yeu. Nenh Mănoa pida hwanonh baka. A woro yĕ oh mina komâ kâre oh yida Nyesoa ăh enje ăh ta, nĕma â nyĭnĕ yeda hwanonh pi, kâre â poda enje ăh winh hanhte kĕ. Nenh nyĭnĕ nânonh mwanena, â kâda nyebĕ yu, nenh â dĕdeda nâ Sămsŏne: nenh â kunhna, nenh Nyesoa nenao nâ mâ.

Tĕ Sămsŏne kunhna â munade orânh te donh, ĕh nyĭne mâna Tĭmnăte: Fĭlĭstiawĕ kâda orânh nânohn. Nenh Sămsŏne yida Fĭlĭstia ăh nyĭnĕ hya,

nenh â nowânena nâ. Nenh â dida lĭ, â leleda â buo kâ â de hĕ, â po nâ, "ne yida Filistia nyĭnĕ hya, nenh na woro nowăne hya nânonh ne, bade ahmonh ne bah ya nâ ko mo mâ." Nenh Sămsŏne ăh de kâ â buo hĕ oh yeda wĕnh; nĕma â badeda no boh yada nâ, kâre â nowănena nâ baka. Nenh Sămsŏne kâ â buo hĕ, â de yini, oh munade Tĭmnăte. Nenh tĕ oh yida mi, Sămsŏne yida laiŏne tidi idi, nenh â lada nâ. Nenh â yeda tu kwa blĭ, â yeda pliyĕ kwa blĭ yĭ, nĕma â nuna kwe â lada nâ. Nenh â buo kâ â de hĕ oh yeda ibo tĕ â lada laiŏne; nenh â yeda no lele yĭ. Nenh Sămsŏne yida nyĭnĕ hya nânonh, nenh oh hlĭhlĭda nenh â sĕyĕ â nina Sămsŏne ăh woro baka. Tĕ wenh dĭ ĕh hina, Sămsŏne kâ â buo hĕ, nenh â de yini, oh munade Tĭmnăte dí, tĕ oh na ya nyĭnĕ hya nânonh wa bli. Nenh Sămsŏne wodao tide idi, tĕnĕ â lada laiŏne, â muna laiŏne ăh dĕkrenh tede; nenh do poda do ăh kĕna kre laiŏne ăh dĕkrenh kudi. Nenh â hada do nĕnonh, nenh â bĕda nĕ; nenh â hnyina â buo kâ â de hĕ do dĕ yĭ, nĕma â yeda no lele tĕ â hadade nĕ laiŏne ăh dăkrenh kudi. Tĕ oh nyĭnenade nyĭnĕ hya ăh buo bli, hede Sămsŏne pinhna dibade, nenh â dăda nyebo kbrrumo oh tae woro-nâ-pu boh dida dibade. Nenh Sămsŏne peda brebre, â po nâ, "brebre ne poe, bah wora nĕ da nyenăyede hmnhlesŏnh idi, nenh mi ahmonh raure peplande hnyimâ, nĕma bah ye mo lele hăne bre-

bre ăh da-wora neĕ, hede bah hnyi mo raure peplănde yĭ." Nenh oh poda nâ yĕ nâ, "po nah brebre, ba wânh nĕ." Nenh â leleda no, â po nâ, "swamadĕ wode tebledià kudi, nenh wunâ nâ dĕ wode kbenhneneâ kudi." Nenh oh yedade â brebre ăh da-worada wĕ. Nenh oh munade â nyĭnĕ mâ, nenh oh leleda nâ, oh po nâ, "nu nah nyebeyâ bâ lele monh â brebre ăh da-wora: ne ye nĕ nu nenh a po monh tâ, kâ buo hĕ, nenh nah tibwa yini." Nenh Sămsŏne ăh nyĭnĕ â munade nâ mâ, nenh â weda baka, â poda nâ ye nâ; "nyĕnh mo ne, ye mo nowăne; po na nyebo brebre yĕ, ke ye moh ĕh da-wora lele." Nenh Sămsŏne poda nâ ye nâ, "ye buo kâ de hĕ lele, nenh monh be heya kĕ năĕ?" Nenh â nyĭnĕ weda baka, nenh Sămsŏne leleda nâ â brebre ăh da-wora. Nenh â munade â bliwĕ mâ, nenh â leleda no Sămsŏne ăh brebre ăh dawora; nenh oh poda Sămsŏne ye nâ, "dĕ be ĕh nâe wunâ hio do? nenh dĕ neĕ kbenh ĕh hio laiŏne?"

Nenh Sămsŏne poda nâ, "na nyĭnĕ heya ahmonh ke nâ, ple ah ibo nĕ ne." Nenh Sămsŏne munade bro te, ĕh nyĭne mâna Ăshkelŏn, nenh â lada nyebo ăh woro no nă pu, â hada wa raure, nenh â hnyina ne nyebo no oh leleda nâ â brebre ăh dawora. Nenh Sămsŏne peda yero baka dĕ nĕ nedĕ ăh ta, nenh â wodao, â munade â buo ăh kai biyo.

Nenh oh hnyina Sămsŏne ăh nyĭnĕ Fĭlĭstia nyebwe, â duda nâ. Tĕ wenh dĭ hina, Sămsŏne muna

â nyĭnĕ yĕ tedemâ, nenh â kbada nâ wudi-ibwĭ. Nenh â iděda bâ kbada â nyĭnĕ, nĕma â buo po nâ, "na woro yĕ, nyănh nâ ne, nĕ ĕh ka, ne hnyi nâ nyebwe be mâ. Â de ăh yu nedĕ, nâ beh du, beh kba nâ."

Nenh hede Sămsŏne bida yero, nenh â siena wa dodâde ăh popleyinâ ne nenade wa geya. Nenh Fĭlĭstiawĕ yedada nâ, "nyâ nue dĕ nĕnonh?" Nenh oh wânhna nĕ tĕ Sămsŏne nu nĕ kâre Tĭmnăte pe hada nâ nyĭnĕ kwa, â hnyina nâ â bae. Nenh hede Fĭlĭstiawĕ muna oh siena nyĭnĕ nânonh kâ â buo hĕ.

Nenh Sămsŏne bida yero dĭ, nenh â lada Fĭlĭstiawĕ ăh do poplănde; nenh â munade, â tinhnade siâ hwĕ lu, ĕh nyĭnĕ mâna Itămm. Nenh Fĭlĭstiawĕ ăh do poplănde didade Judia ăh bli, boh krâda Sămsŏne. Nenh Judabo yedada no nâ, "dĕĕ ah didĕ a bli?" Oh tuda no gne, oh po-nâ, "a di Sămsŏne krâmâ."

Nenh Judabo munade Itămm lu, nenh oh hlĭda Sămsŏne mâ, oh poh nâ "ye nĕ ibo tĕ Fĭlĭstiawĕ kâ a bro? Dĕ mâh nue amo mâ dĕ?" Nenh Sămsŏne poda nâ, "dĕnĕ oh nu mo mâ, nĕ ne nu no mâ yĭ." Nenh Judabo poda nâ yĕ nâ, "a di monh moanemâ, a mu monh Fĭlĭstiawĕ kwa po." Nenh Sămsŏne poda no yĕ nâ, "bah pode Nyesoa, ĕh mâ, ah nyebwe tu ah nah la mo ne pledonh." Nenh oh poda nâ, "a nah la monh ne, kĕnh a mi monh

moanemâ, a mu mo Fĭlĭstiawĕ kwa po." Nenh oh moanena nâ lili idaede sŏnh, nenh oh yada nâ Fĭlĭstiawĕ. Tĕ Fĭlĭstiawĕ yida nâ, oh worada hedĕ. Nenh Nyesoa ăh Suu bidade Sămsŏne fĕ, nenh â ktyĕda â lili. Nenh â yĕdada kăsera ăh gaba ăh kranh tĕde, nenh â duda nĕ, â lada Fĭlĭstiawĕ ăh do poplănde. Nenh ni-na-to nina Sămsŏne baka, nenh â bededa Nyesoa mâ. Nenh krenonh, tĕne â yĕdedade kăsera ăh gaba ăh kranh, Nyesoa khăda siâ yĕ, nenh ni wodade nĕ kudi, nenh â nana ni. Nenh Sămsŏne munade Fĭlĭstiawĕ ăh orânh te donh, ĕh nyĭne mâna Geza; nenh Fĭlĭstiawĕ wânhna nĕ tĕ Sămsŏne nenade orânh kudi, nenh oh kada orânh ăh kĭnu-winhe ne, nenh oh poda nâ, "nyenăiru a mia nâ lamâ."

Nĕma Sămsŏne duda yĕ tâ ăh heidi, nenh â hada orânh ăh kĭnu, â kbadade nĕ tebwe pedu lu, â tudedao nĕ.

Nenh Sămsŏne nowănena nyĭnĕ be, â nyĭne mâna Dilaila. Nenh Fĭlĭstiawĕ ăh nye hwebo didade nyĭnĕ nânonh mâ, oh poda nâ yĕ nâ, "pânh dĕnĕ ĕh ni nâ â ne kbenh, tĕ a na la nâ; nenh, ne nu nĕ, a mi monh pĕeda hwĕ hnyimâ."

Nenh Dilaila poda Sămsŏne yĕ nâ, "lele mo dĕnĕ ĕh ni monh ne ne kbenh; nenh hănе nyebo boh nue, ple oh mu monh ku ha."

Nenh Sămsŏne leleda nâ, â po nâ, "boh moane mo lili ăh dĕ idaede hmnhlesŏnh, nenh hede na

kbenh wo nyebwe te ăh kbenh yĕ." Nenh Fĭlĭstiawĕ ăh nye hwebo yada lili ăh dĕ idaede hmnhlesŏnh, nenh oh hnyina ne Dilaila, tĕ â na moanena nâ; nenh Fĭlĭstia nyebo be nenade kai biyo, kre Sămsŏne yeda nĕ ibo. Nenh Dilaila moanena nâ.

Nenh â poda nâ yĕ nâ, "Sămsŏne! Fĭlĭstiawĕ mi monh lamâ." Nenh wonhdonh ăh ta Sămsŏne ktyĕda lili nenonh. Nenh Dilaila poda nâ yĕ nâ, "nu se; nu mo kupebu mâ; lele mo hanhte dĕnĕ ĕh ni monh ne ne kbenh."

Nenh Sămsŏne leleda nâ, â po nâ, "boh moane mo pedi idaede, nenh na kbenh wo nyebwe te ăh kbenh yĕ." Nenh Dilaila moanena Sămsŏne pedi idaede, nenh â poda nâ yĕ nâ, "Fĭlĭstiawĕ di monh lamâ." Nenh Sămsŏne ktyĕda pedi idaede nenonh yĭ.

Nenh Sămsŏne boeda Dilaila wenh tanh. Nenh hede â bededa Sămsŏne bâ leleda nâ, dĕnĕ ĕh nuna nâ â nena kbenh; nenh tĕ â hĕda nâ ku baka, â leleda nâ hanhte, â po nâ, "boh kĭde na lu, nenh hede na kbenh wo nyebwe te ăh kbenh yĕ." Nenh Dilaila dăda Fĭlĭstia ăh nye hwebo, nenh â leleda no, â yida dĕnĕ nuna Sămsŏne â nena kbenh.

Nenh tĕ Sămsŏne yida mâe, â dăda nyebwe te, â kĭdeda Sămsŏne ăh lu.

Nenh hede â hada nâ nyinâ, nenh â poda nâ yĕ nâ, "Sămsŏne! Fĭlĭstiawĕ di monh lamâ." Tĕ Sămsŏne woda nyinâ, â yidoda nĕ tĕ â kbenh wĕ-

dade. Nenh Fĭlĭstiawĕ duda nâ, nenh oh hadade â yi nâ, nenh oh kbada nâ Geza, nenh oh nuna nâ gei mâ kre jenh kudi.

Nenh tĕ ĕh kbada wenh Sămsŏne ăh lu-yâ kunhna dĭ. Nenh Fĭlĭstiawĕ ăh popleyinâ oh didade boh pinhna Degŏne ăh dibade. Degŏne â mâna wa gĭdĕ hwĕ nenao; nenh wa kudi po nâ Degŏne nâ pode Sămsŏne no kwa, nenh tĕ oh krâda Sămsŏne, oh hnyina Degŏne hanh nyĭnĕ ko ĕh ta. Nenh tĕ oh yida saunh ni, oh dăda Sămsŏne, tĕ oh na khădeda nâ. Nenh Sămsŏne leleda hya nâ â năena nâ, â po nâ, "tâde mo kai ăh timi, tĕ na blĭ ne kwa."

Kai nânonh ĕh yididade nyebĕbo kâ nyĭno hĕ kpanhkpanh; Fĭlĭstia ăh nye hwebo nenade; nenh nyono oh nenade kai biyo, kâ nyono oh nenade kai kĕ hĕ, oh sĕyĕ oh hoda baka. Nenh Sămsŏne bededa Nyesoa mâ, â po nâ, "O Nyesoa! bade monh ne hnyi mo kbenh wonhdonh nĕ nedĕ." Nenh hede â blĭda timi sŏnh kwa, nenh â poda nâ, "kâ Fĭlĭstiawĕ hĕ ba ko tĕde donh." Nenh â worĕda kai bro, nenh â kâ Fĭlĭstiawĕ hĕ oh koda wĕ. Tine â koda â lada nyebo poplânde ĕh hio nyebo no â lada tĕ â nena konâ. Nenh Sămsŏne ăh bebuno didade Fĭlĭstia ăh bro kĕ, nenh oh kbada nâ wa bli, oh hadao nâ.

Nenh kanonh hwĕ nenade Ĭsreĕle ăh bli, nenh nyebwe te â nyĭne mâna Elĭmeléke, â kâ â nyĭnĕ

hĕ, nenh â nyebĕ iru sŏnh yini, oh munade Moăbe ăh bro kĕ, boh munade tinh. Elĭmelĕke ăh nyĭnĕ â nyĭne mâna Neomai. Nenh Elĭmelĕke koda, nenh â nyĭnĕ kâ â nyebĕ iru sŏnh hĕ sedade. Nenh â nyebĕ iru sŏnh oh duda Moăbe ăh nyĭno; nyĭnĕ donh â nyĭne mâna Ruthe; nenh âbe â nyĭne mâna Âpa. Worĕworĕ â nyebĕ iru sonh oh koda yĭ. Nenh Neomai kâ â iru ăh nyĭno sŏnh hĕ, oh donh sedade.

Tĕ Neomai wânhna dibade peplande ăh be nenade â bli, â duda yĕ tĕ â na muna â bli kede. Nenh Ruthe kâ Âpa hĕ oh kwĕda nâ mâ, oh po nâ boh muna Ĭsreĕle ăh bli. Nenh Neomai leleda no boh muna lĭ kre wa bli; nĕma oh yeda wĕnh, oh weda baka, oh poda nâ yĕ nâ, "ba kwĕ monh mâ." Nenh Neomai leleda no dĭ boh muna lĭ. Â yedada no nâ, â po nâ, "kâ nyebĕ iru te oh mu ahmonh du?" Nenh oh weda baka dĭ. Nenh Âpa kĭseda Neomai, nenh â munade â de mâ kede; nĕma Ruthe yedao nâ se.

Nenh Neomai poda Ruthe yĕ nâ, "nah bebu mu lĭ, beh kwĕ nâ mâ." Nenh Ruthe poda nâ, "bŏ mo badeda, nah po nâ be mu lĭ: tĕ ne mide, kre mide; tĕ ne pĕde, kre pĕde; nah nyebo boh nu na nyebo; nah Nyesoa bâ nu na Nyesoa; tĕ ne mio kodemâ, kre mi kodemâ; tĕ ne oh mio monh hademâ, kre boh hade mo yĭ." Nenh oh sŏnh oh munade Bĕthlehĕm. Nenh Nyebo ăh popleyinâ oh

yedada nâ nâ, oh po nâ, "nyâ nânonh, â mâ Neomai?" Nenh â poda no yĕ nă, "nah dăde mo Neomai, nĕma dăde mo Măra, kâre na nyebeyâ ko ne, nenh na nyebĕ iru sŏnh ko ne yĭ."

Nenh Elĭmelĕke kâda bebu te â nyĭne mâna Boăze; nenh â mâna hanh nyebwe nenao. Nenh tĕ â yida Ruthe, nenh tĕ â wânhna nĕ â nuna hanh dĕ ko Neomai mâ, hede â nowănena nâ, â duda nâ, â nuna nâ â nyĭnĕ. Nenh Ruthe mwanena, â kada nyebĕ yu, nenh oh dădeda nâ Obĕde. Obĕde mâna Devĭde ăh bu-ka nenao.

Ruthe nuna hanh kbŭne tĕ â munade Ĭsreĕle ăh bro kĕ, kâre Ĭsreĕlwĕ oh tida Nyesoa yimâ nenh Moăbwĕ oh tida Ku yimâ, oh muna gĭdi, oh bededa ne mâ nâ ti biyĕ. A blĕde yĕ ba nowane nyono oh ti Nyesoa yimâ.

SĂMYUĔLE.

Nyebwe te donh nenade Ĭsreĕle ăh bli, â nyĭne mâna Ĕlkăna, nenh â duda nyĭno sŏnh. Nyĭnĕ donh â nyĭne mâna Hăna, nenh âbe â nyĭne mâna Pinĭna.

Nenh Pinĭna kâda iru, nĕma Hăna yeda you kâ. Nenh Ĕlkăna nowanena Hăna ĕh hinao Pinĭna. Nenh Pinĭna khĕdeda Hăna, kâre Hăna yeda yu kâ.

Nenh Hăna weda baka kâre â yeda yu kâ, nenh â bededa Nyesoa mâ, bâ nuna nâ bâ kâda iru. Nenh Nyesoa wanhna â winh, nenh Hăna nena kudi, nenh â mwanena, â kada nyebĕ yu.

Nenh oh dădeda nâ Sămyuĕle. Tĕ Sămyuĕle kunhna dĕbwĭ, â de kbada nâ Shailo, tĕnĕ Nyesoa ăh kai nenade. Hănа hnyina Sămyuĕle Ilai, bâ nuna konhwa kre Nyesoa ăh kai biyo. Ilai mâna priste hwĕ, nenh â tida Nyesoa ăh kai yimâ. Hănа poda Ilai yĕ nâ, "bade Nyesoa bâ hnyi mo nyebĕ yu donh, nenh Nyesoa hnyina mo yu nâ nedĕ, nenh yade nâ monh mâ, bâ nu konhwa kre Nyesoa ăh kai biyo." Nenh Hănа muna lĭ, nenh Nyesoa nuna nâ â kâeda iru peplănde dĭ.

Nenh kre ĕh nena Sămyuĕle nenade Ilai nenh â pĕdade Nyesoa kai biyo tâyede biyĕ. Nenh Ilai kâda nyebĕ iru sŏnh, nenh oh yeda Nyesoa dĕ yi, oh nuna kbŭne kukwi baka: kre Ilai yeda â nyebĕ iru nononh kjidida mâ nu, nenh Nyesoa pededa nâ yero nâ, nenh ĕh nenade Nyesoa ăh woro kudi, bâ nuna Ilai kâ â iru hĕ kjidida mâ.

Nenh kre ĕh nena tâyedo donh biyo, Nyesoa dăda Sămyuĕle, nenh Sămyuĕle tuda nâ gne, â po nâ, "mâ nedĕ." Â woro yĕ Ilai dăda nâ, nenh â kwidida, â muna Ilai mâ, nenh â poda nâ, "mâ nedĕ, ĕmo dă mo ne." Nenh Ilai poda nâ, "ye monh dă, muo pĕ dĭ." Nenh âh muna, â pĕdao dĭ. Nenh Nyesoa dăda nâ dĭ; nenh Sămyuĕle duda yĕ, â munade Ilai mâ, â poda nâ, "mâ nedĕ, ĕmo mâh dă mo ne." Nenh Ilai poda nâ, "ye nonh dă, muo pĕ dĭ." Sămyuĕle yeda ibo Nyesoa nâ â dăda nâ Nenh Nyesoa dăda Sămyuĕle wenh tanh ă ta, nenh

â duda yĕ, â muna Ilai mâ dĭ. Nenh hede Ilai yidoda nĕ tĕ Nyesoa dăda Sămyuĕle ; nenh â leleda Sămyuĕle, â po nâ, "muo pĕ dĭ, nenh Nyesoa bâ dă monh, nenh mu nâ po, tu nah winh Nyesoa, kâre nah leyu wĕnh nĕ ne." Nenh Sămyuĕle muna, â pĕdao dĭ. Nenh Nyesoa dăda nâ dĭ, â po nâ, "Sămyuĕle ! Sămyuĕle !" Nenh Sămyuĕle poda nâ, "tu nah te, nah leyu mi nĕ wânhmâ."

Nenh Nyesoa leleda Sămyuĕle, â mina Ilai kâ â iru hĕ kjidida mâ numâ ko wa kbŭne kukwi ăh ta. Nenh nyenăiru Sămyuĕle duda yĕ, bâ hada Nyesoa kai ăh meya ; nenh â pida hwanonh bâ leleda Ilai te ne Nyesoa tuda nâ yĕ.

Nĕma Ilai dăda nâ, â po nâ, "Sămyuĕle na yu," nenh Sămyuĕle poda nâ, "mâ nedĕ." Nenh Ilai poda nâ yĕ nâ, "lele mo te ne Nyesoa tuda monh yĕ, nah hudi dĕ ko mo mâ." Nenh Sămyuĕle leleda nâ te biyĕ Nyesoa tuda nâ yĕ. Nenh Sămyuĕle kunhna, nenh Nyesoa nenao nâ mâ, nenh nyebo ăh popleyinâ iboda, tĕ Sămyuĕle mâna prŏfete.

Nenh Ĭsreĕlwĕ kâ Fĭlĭstiawĕ hĕ oh hwânhna tonh; nenh Fĭlĭstiawĕ nuna Ĭsreĕlwĕ oh kwidida. Nenh Ĭsreĕlwĕ tĕdade nyebo Shailo, boh yada Nyesoa ăh ake.

Nenh tĕ oh yadade ake Ĭsreĕlwĕ nyenh, Isreĕlwĕ oh worada hedĕ. Nenh hede oh muna Fĭlĭstiawĕ mâ hwânh dĭ, nenh oh kbada Nyesoa ăh ake tide idi. Nenh Ilai ăh iru sŏnh kwĕda Ĭsreĕlwe, nenh

tĕ oh hwânhna tonh, Fĭlĭstiawĕ kbada ake, nenh oh lada Ilai ăh iru sŏnh.

Nenh tĕ Ilai wânhna nĕ oh kbada Nyesoa ăh ake, ple â iru sŏnh oh koda yĭ, â pidao bro mâ, â koda.

Nenh Fĭlĭstiawĕ oh kbadao ake kre wa orânh donh kudi, nenh oh podao nĕ wa gĭdĕ hwĕ Degŏne ăh kai biyo. Nenh nyenăiru oh munade kaĭ nânonh biyo, nenh oh yida Degŏne, â bidao bro mâ kre ake yĕ; nenh â lu kâ â swenh hĕ eh gĭdĕda. Nenh oh kbadade ake wa orânh be kudi, nenh Nyesoa tĕdade kwĕnhde kre orânh nânonh kudi yĭ, nenh nyebo poplănde oh kodade. Nenh Fĭlĭstiawĕ pida hwanonh baka, nenh oh kbadade ake Ĭsreĕlwĕ ăh bli.

Nenh tĕ ĕh kbada wenh tĕ Sămyuĕle kbĕnhda, á nuna â nyebĕ iru sŏnh te-hlaoh ke Ĭsreĕlwĕ mâ: nenh â iru nuna kbŭne kukwi baka.

Hede Ĭsreĕlwĕ dida, oh hlĭda Sămyuĕle mâ, oh po nâ, "a idĕ kĭnh." Nenh Sămyuĕle peda yero, nenh ware nina nâ yĭ, kâre Nyesoa ăh nyebwe tu mâna wa kĭnh. Nenh hede â bededa Nyesoa mâ, â yedada nâ nâ, bâ leleda nâ hăne bâ nuna. Nenh Nyesoa leleda nâ, bâ nuna dĕnĕ oh idĕda, bâ hnyina no kĭnh, nenh â leleda Sămyuĕle bâ heya no kĕ nâ, bâ leleda no, kbŭne nĕ wa kĭnh mina numâ.

Nenh Sămyuĕle leleda nyebo winh ne Nyesoa tuda nâ yĕ. Â leleda no, â po nâ, "kre kĭnh di ahmonh numâ; â mi ah iru kbamâ oh mu â leyiru

numâ ; nenh â mi ah geya kbamâ, eh kâ teble biyĕ ah dâda ah geya hĕ : nenh â mi ah popleyinâ â leyiru numâ. Nenh hede waremiwa ahmonh numâ, kâre idada kĭnh, nenh ah mu Nyesoa mâ we, nĕma â nah wânh ah winh ne."

Nĕma Ĭsreĕlwĕ oh yeda Sămyuĕle ăh winh nenonh dĕ yi, oh hlĭda nâ mâ, oh po nâ, "a idĕ kĭnh, tĕ a na wo dakâe no grĕdede amo nâ yĕ; nenh tĕ â na po amo nya, ba yi tonh kbĕ."

Nenh winh ne nyebo hlĭda, Sămyuĕle wânhna ne, nenh â leleda Nyesoa.

Nenh Nyesoa hlĭda, â po nâ "nu wa winh, beh hnyi no kĭnh." Nenh Sămyuĕle leleda Ĭsreĕlwĕ boh munade wa bli nonh, nenh â mina no kĭnh pĕnhemâ. Nenh Nyebo biyĕ oh munade wa bli kiya biyo nâ.

SAL KÂ DEVĬDE HĔ.

Nenh timeyu te nenade, â nyĭne mâna Sâl, â kâdade Bĕnjemĭne ăh tibwa nyenh. Â buo mâna panhâ nenao ; â kâda wudebade kâ kăsere hĕ, nenh teble peplănde yini. Nenh kre nĕ nena nyenăyedo te ăh ta, â kăsere wanhna, nenh â leleda â yu Sâl, bâ kbada leyu te donh, boh muna kăsere nâ pânh.

Nenh Sâl nuna dĕnĕ â buo leleda nâ bâ nuna, nenh â pânhna ne nâ nyenăyede tanh, kre â yeda ne yi. Nenh â hlĭda leyu mâ, â po nâ, "ba mu lĭ,

Buo ăh woro neh te nâ po ne wanh ne, nenh ware neh te nâ nu ko na ta."

Nenh tĕ oh kwanena orânh nâ â kudi Sămyuĕle nenade, nenh leyu poda Sâl yĕ nâ, "Nyesoa nyebwe te neo orânh nĕnonh kudi, ba mude nâ mâ bae, a mu nâ a kăsere ăh te nâ yeda."

Nenh oh yada orânh nâ â kudi Sămyuĕle nenade. Nenh oh kâ Sămyuĕle hĕ oh mwainena. Nenh Sâl â yeda Sămyuĕle ibo, nĕma Sămyuĕle â yidoda Sâl, kâre Nyesoa leleda nâ Sâl minade dimâ. Nenh tĕ â yida nâ, hede â iboda nĕ â mâ nyânâ Nyesoa hadade, bâ muna kĭnh nu, ko Ĭsreĕlwĕ mâ. Nenh â kbadade Sâl kai biyo, nenh â poda nâ yĕ nâ, "oh yi ah kasere ne." Nenh â leleda Sâl, Nyesoa ăh be hade nâ bâ mu kĭnh nu ko Ĭsreĕlwĕ mâ ăh te. Nenh Sămyuĕle poda nâ kĕna lu, â tanhna nâ.

Hede Sâl muna â bli, nĕma â yeda â beyabo lele tĕ a dida kĭnh numâ.

Nenh worĕworĕ Sămyuĕle dăda Ĭsreĕlwĕ, tĕ â na leleda no, nyânâ mina wa kĭnh numâ. Â leleda no, â po nâ, "ĕh mâ dĕ kuku, tĕ ah neh idĕ Nyesoa bâ nu ah kĭnh; nĕma ah kâ ah kĭnh hĕ, bah yi Nyesoa yimâ ti, nenh â tu ahmonh yimâ yĭ." Nenh hede â tâdeda no nyânâ mina wa kĭnh numâ.

Nenh tĕ nyebo yida Sâl, hede wa ple bleda baka, kâre â hlâda yĕ, ple â nânayinâ. Nenh oh worada hedĕ, oh poda nâ, "Nyesoa! bâ wa a kĭnh."

Nenh oh kbĕnhda nâ, oh muna wa bli ne.

Nenh tĕ Sâl nuna kĭnh yede sŏnh Ĭsreĕlwĕ kâ Ămelĕkwĕ hĕ oh hwânhna.

Nenh Nyesoa leleda Sâl bâ lada Ămelĕkwĕ ăh popleyinâ, oh kâ wa wudebade ah popleyinâ hĕ. Nĕma Sâl â yeda Nyesoa ăh winh nu tĕ â duda Ămelĕkwĕ, â yeda Ămelĕke ăh kĭnh la, â kâ wudebade peplănde hĕ. Nenh Nyesoa pededa nâ yero nâ, nenh â tedade Sămyuĕle bâ leleda Sâl â mina nâ kĭnhdĕ kwa hamâ, kâre â yeda Nyesoa ăh winh dĕ yi. Nenh Sămyuĕle leleda Sâl te ne Nyesoa poda nâ yĕ nâ, nenh a leleda nâ dĭ, Nyesoa hadade nyebwe te, bâ muna kĭnh nu ko â penh.

Nenh hede Sămyuĕle wodao, â munade â bli, nenh â yeda Sâl yimâ di dĭ; nĕma ware nina nâ ko Sâl ăh ta. Nenh Nyesoa hlĭda Sămyuĕle mâ, â po nâ, "ware nah nu monh ko Sâl ăh ta; kba kĕna tide idi, nenh beh mude Bĕtlehĕm kre Jĕse ăh kai biyo, kâre ne hade kĭnh ko â nyebĕ iru nyenh." Nenh Sămyuĕle nuna dĕnĕ Nyesoa leleda nâ bâ nuna, nenh â munade Jĕse ăh bli.

Nenh â dada Jĕse kâ â nyebĕ iru hĕ, boh dida nâ mâ. Nenh tĕ â yida Jĕse ăh yu lu, nenh â woro yĕ, "hanhtenonh nyânâ Nyesoa po nâ be tanh, â mu kĭnh dĕ nu, nâ nedĕ." Nenh Nyesoa hlĭda nâ mâ, â po nâ, "nah woro nah muo â yibwa ăh yinânâ dĕ mâ; nyânâ ne hade â mu kĭnh dĕ nu, ĕh ye nâ; ĕmo Nyesoa â neh kbĕnhde nyâ, tĕnĕ nyebo oh

ni nyebo ăh kbĕnhde; kâre nyebo oh ti nyebo ăh fĕ ăh dĕ yimâ, nĕma oh neh tada nyebwe ăh woro kudi; nĕma Nyesoa â tĕde nyebwe ă woro kudi nâ.

Nenh Jĕse nuna â nyebĕ iru hmnhlesŏnh boh dida Sămyuĕle mâ, nĕma Nyesoa leleda Sămyuĕle, â po nâ, "kre no nyenh, yede wa bae te ha."

Hede Sămyuĕle poda Jĕse yĕ nâ, "nah iru ăh popleyinâ no nonh?" Nenh Jĕse poda nâ yĕ nâ, "yuwĕde nâ donh ti blăble yimâ." Nenh Sămyuĕle poda nâ, "dă nâ, bâ didĕ." Nenh Jĕse tĕda nyebwe bâ dăda nâ, nenh â dida. Nenh hya nânonh â nyĭne mâna Devĭde, nenh â nânayinâ baka. Nenh Nyesoa poda Sămyuĕle yĕ nâ, "muo, be tanh nâ nâ, nâ mâna nyebwe ne hade." Nenh Sămyuĕle duda kĕna, â tanhna nâ, nenh Nyesoa ăh Suu bideda nâ fĕ. Nenh Sămyuĕle duda yĕ, â muna â bli.

Nenh kre ĕh nena, Nyesoa â Suu wodao Sâl fĕ, nenh suu kuku hĕda nâ ku; nenh â leyiru hlĭda nâ mâ, oh po nâ, "yie, suu kuku â hĕ monh ku, nenh bah pânh monh nyebwe nâ, hânâ hoba bimâ hanhka; nenh kre ĕh di numâ, suu kuku bâ bio monh fĕ, hede â mu hoba bi, nenh mu hanhka ne."

Nenh winh ne Sâl ăh leyiru tuda, ĕh bleĕda Sâl ăh plâ, â leleda nâ, â po nâ, "dĕnĕ ĕh te ah ti, bah nu nĕ." Nenh â leyiru oh te donh, â poda nâ yĕ nâ, "Jĕse, â mâ Bĕtlehĕmpe, nâ kâ yu â bi hoba baka, nenh â ne na, â nâyinâ yĭ; nenh Jehova neo

nâ mâ." Nenh Sâl tĕdade nyebwe Jĕse mâ, â hlĭda â po nâ, "Ya mo nah yu Devĭde, hânâ â ti nah blăble yimâ." Nenh Jĕse kbada Devĭde Sâl yĕ. Nenh Devĭde dida Sâl mâ, nenh Sâl nowănena nâ baka. Nenh kre nĕ nena, suu kuku bâ bidao Sâl fĕ, hede Devĭde â dudae â hoba, â bida nâ.

Nenh kre ĕh nena, bâ yida nĕ bi, nenh suu kuku wedao Sâl fĕ. Nenh tĕ Sâl nena hanhka tĕĕ, hede Devĭde muna â bli, tĕ â na tuda â Buo ăh wudebade yimâ dĭ.

Nenh nyenăyedo te ăh ta Fĭlĭstiawĕ dida Ĭsreĕlwĕ mâ hwanhmâ. Nenh Fĭlĭstiawĕ kada beyâ hwĕ, â nyĭne mâna Golaia. Nenh nyenăyedo biyĕ â didade Ĭsreĕlwĕ mâ, nenh â hlĭda no mâ, â po nâ, "bah wĕde bah hwânh mo mâ, nenh bah hade nyebwe, hânâ kâ mâ hĕ, a mi hwânhmâ; nenh nyâ nânonh bâ la mo, nenh na nyebo boh nu ah leyiru; nĕma ne la nyâ nânonh, nenh ah nyebo boh nu a leyiru yĭ." Nenh â poda nâ, "po ah sedibo hĕse, nyenăyedo nĕnonh bah hnyi mo nyebwe, â kâ mâ hĕ ba hwânh." Nenh tĕ Sâl kâ â nyebo hĕ oh wânhna Golaia ăh winh, oh pida hwanonh baka. Nenh nyenăyede ăh wore-sŏnh ke nonh Golaia nina â tida winh nĕnonh.

Nenh kre ĕh nena Devĭde ăh bebuno tanh, oh kwĕda Sâl mâ. Nenh Jĕse leleda Devĭde bâ muna no yi, bâ kbada no dĕ de te yĭ, nenh bâ yida no be oh nena hanhka. Nenh Devide nuna dĕnĕ â Buo

leleda nâ, â muna â bebuno yĕ tedemâ. Nenh tĕ â dida, â wânhna Golaia ăh winh â tida. Nenh â poda Sâl yĕ nâ, "nah pie hwanonh; mâ nâ nedĕ â wĕde be hwânh Fĭlĭstiape nânonh mâ; Jehova â mu mo hĕe." Nenh Sâl poda nâ yĕ nâ, "muo, nenh Jehova bâ neo monh mâ." Nenh Devĭde duda sie yĕ hmnh, eh kâ â penh hĕ, nenh â muna Golaia mâ hwânh. Tĕ Golaia yida Devĭde, hede â yida nâ lu nâ, kâre â mâna hya ăh ta. Nenh â poda nâ yĕ nâ, "Ple mâ kbwinh nonh, ne didĕ mo mâ, ne ya sie kâ ti hĕ? Didĕ mo mâ tĕ na hnyi nah fĕ neblĕ kâ mllŭ hĕ boh mu nĕ di." Nenh Devĭde poda nâ, "didĕ mo mâ, ne ya diyĕ kâ pliyĕ hĕ, nĕma na nyebwe tu tĕ didĕ monh mâ, ne ya Nyesoa ăh nyĭne; nenh nyenĕ nĕ nedĕ. Nyesoa mi monh mo kwa pomâ be mu monh la; mio nah lu ktyĕmâ; nenh nyebo ăh popleyinâ mi nĕ yimâ tĕ Nyesoa wĕde bâ ha nyebo konâ, banh oh ye pliye kâ diye hĕ kâ yĭ."

Nenh hede Golaia duda yĕ, â mina Devĭde nya mwainemâ, nenh Devĭde kwidida â muna nâ nya mwainemâ yĭ. Nenh Devĭde duda siâ, â podade nĕ penh kudi, nenh â poda penh siâ ko Golaia ăh yibwa, nenh â lada nâ. Hede Devĭde kwidida, â nyĭnanao Golaia kĕ, nenh â duda Golaia ăh pliye, nenh â ktyĕdao â lu. Tĕ Fĭlĭstiawĕ yida Devĭde â lada Golaia, oh pida hwanonh, nenh oh kwidida. Nenh Ĭsreĕlwĕ oh kweda no mâ, oh lada Fĭlĭstiawĕ

ăh do poplănde. Nenh Devĭde kbadade Golaia ăh lu Sâl mâ. Nenh tĕ Sâl yida nâ, tĕ â yidoda nĕ Devĭde lada Golaia, â yedada nâ nâ, â po nâ, "nyâ kâe monh?" Nenh Devĭde poda nâ yĕ nâ, "Jĕse kâ mo."

Nenh woda ti nĕnonh kĕ Devĭde nenade Sâl mâ, nenh â yeda â buo mâ mu dĭ.

Nenh Sâl ăh nyebĕ yu, â nyĭne mâna Jŏnatăn, nâ â nowânena Devĭde baka; â kâ Devĭde hĕ oh woda de ăh iru yĕ.

Nĕma worewore Sâl peda yero baka, nenh â nyĕnhna Devĭde kâre nyebo ăh popleyinâ nowânena nâ, nenh oh hnyina nâ hanh nyĭne. Nenh tĕ Sâl têna bâ lada Devĭde, hede Devĭde wodao nâ mâ. Nenh kre ĕh nena Sâl hiena â woro mâ dĭ, â po nâ, "ĕh ye hanh dĕ ko mo mâ be la Devĭde, nĕma Fĭlĭstiawĕ boh la nâ." Nenh â kâda nyĭnĕ yu, â nyĭne mâna Maikăle, nenh â hnyina nâ Devĭde bâ nuna â nyĭnĕ. Nenh Sâl leleda Devĭde â yeda wudi idĕ ko â nyĭnĕ yu ăh ta, nĕma bâ lada Fĭlĭstiawĕ ăh huba ko nâ mâ. Sâl idada Fĭlĭstiawĕ boh lada Devĭde, nĕ ĕh ka â leleda nâ â yeda wudi idĕ, nenh bâ lada Fĭlĭstiawĕ ăh huba; kâre â woro yĕ Fĭlĭstiawĕ minâ Devĭde lamâ. Nenh Devĭde kâ â nyebo hĕ oh muna, oh lada Fĭlĭstiawĕ ăh hubwi sŏnh. Nenh Sâl yidoda nĕ tĕ Nyesoa nenao Devĭde mâ, nenh â pida Devĭde ăh hwanonh, nenh â nyĕnhna nâ baka dĭ. Nenh â leleda â yu Jŏnatăn

kâ â leyiru hĕ, boh lada Devĭde. Nenh Jŏnatăn poda Devĭde yĕ nâ, "Sâl mi monh lamâ."

Nenh â leleda nâ bâ hudida âdui; nenh Devĭde nuna nĕ, â hudida ne.

Nenh Jŏnatăn hlĭda Sâl mâ Devĭde ă te, â yedada nâ nâ, â po nâ, "dĕ ĕh ka idĕ beh la Devĭde? Ĕmo Devĭde nâ â lada Golaia, nenh â wada Ĭsreĕlwĕ ăh popleyinâ, dĕ ĕh ka, idĕ beh la nâ?"

Nenh Sâl leleda Jŏnatăn â nah lada Devĭde ne, nenh Jŏnatăn muna, â leleda Devĭde te ne â Buo tuda nâ yĕ. Nenh Devĭde munao, â nyĭnanao Sâl yĕ dĭ, nenh Sâl yedao nâ dĕ mâ nu.

Nenh ti nenonh Ĭsreĕlwĕ kâ Fĭlĭstiawĕ hĕ oh hwânhna tonh dĭ. Nenh Devĭde muna, nenh â hwânhna Fĭlĭstiawĕ mâ, â lada oh do poplănde. Nenh ĕh yeda Sâl kranh wude dĭ, nenh â tĕna bâ la Devĭde; nenh Devĭde wodao nâ mâ dĭ.

Nenh â munade Rema, nenh â kâ Sămyuĕle hĕ oh muna orânh te donh â nyĭne mâna Naiŏte, nenh oh sŏnh tinade.

Nenh Sâl munade Naiŏte, bâ pânhna Devĭde nâ. Nenh Devĭde kwidida, â wodao tĕde nĕnonh. Nenh â yida Jŏnatăn, nenh â yedada nâ nâ, â po nâ, "dĕ kuku be, ne nue, Sâl idĕ bâ la mo dĭ?" Nenh Jŏnatăn leleda Devĭde bâ hudida dĭ; nenh bâ yidoda nĕ hanhka, ĕh mâ, â buo ăh be ida â lela, nenh â mina nâ lelemâ, tĕ â na kwidida, â muna bro be kĕ mu.

Nenh kre Jŏnatăn nuna, tĕ â yidoda nĕ â buo ida bâ lada Devĭde, â leleda nâ, nenh Devĭde kwidida. Nenh â didade tĕde te, ĕh nyĭne mâna Nŏbe, nenh â yida Ehĭmelĕke, hânâ mâna priste.

Nenh priste nânonh, â hnyina Devĭde frâ, ĕh kâda gne, ĕh kâ Golaia ăh pliye hĕ. Nenh Devĭde muna, nenh â didade Fĭlĭstia ăh orânh donh, ĕh nyĭne măna Găte. Nenh Fĭlĭstiawĕ yidoda nâ, oh po nâ, "nyâ nânonh, â ye Devĭde?"

Nenh oh kbada nâ wa kĭnh mâ. Tĕ oh kbadade nâ kĭnh ăh kai biyo, Devĭde nina kbune ĕh woda hanhe-nuâ yĕ.

Nenh kĭnh poda nâ, "nyâ nânonh, hanhe ni nâ, dĕ ĕh ka ah yade mo nâ mâ?" Nenh oh tĕda nâ nâ. Nenh Devĭde munade tĕde donh, ĕh nyĭne mâna Ădŭlăm, â nenade. Nenh kre ĕh nena, tĕ â bebuno kâ â beyabo hĕ, oh wânhna â be nenade Ădŭlăm, oh munade nâ mâ, nenh Devĭde nuna wa beyâ. Nenh nyebo ăh hubwi sŏnh nenao Devĭde mâ. Nenh tĕ Sâl wânhna Ehĭmelĕke hnyina Devĭde frâ bâ dida nĕ, â lada Ehĭmelĕke kâ pristebo ăh popleyinâ no nenao nâ mâ hĕ. Priste donh nâ oh yeda la, â nyĭne mâna Ăbaiăta, nânonh â didade Devĭde mâ. Nenh Devĭde kâ â nyebo hĕ oh didade Judia ăh bli. Nenh nyebo te leleda Devĭde Fĭlĭstiawĕ oh hwĕnhna tonh kre Ĭsreĕlwĕ ăh orânh te, ĕh nyĭne mâna Kila. Nenh Devĭde yedada Nyesoa nâ, ple bâ kbada Fĭlĭstiawĕ tonh mâ. Nenh Nye-

soa leleda nâ bâ muna, bâ kbada Fĭlĭstiawĕ tonh mâ, nenh bâ hada Kila nyebo konâ. Nĕma nyono nenade Devĭde mâ, oh pida hwanonh boh kbada tonh. Nenh Devĭde yedade Nyesoa nâ dĭ. Nenh Nyesoa tuda nâ gne, â po nâ, "du yĕ, mu Kila mâ, nenh mi monh Fĭlĭstiawĕ hnyimâ." Nenh Devĭde kâ â nyebo hĕ, oh munade, nenh oh blădа Fĭlĭstiawĕ nâ, nenh oh wada Kila. Tĕ Sâl wânhna nĕ tĕ Devĭde kâ â nyebo hĕ oh be nenade Kila, â munade tĕ â na lada Devĭde. Nenh tĕ Devĭde wănhna ne tĕ Sâl didade, â wodade Kila, nenh â munade wanh kudi. Nenh Sâl kwĕda nâ mâ, tĕ â na lada nâ. Nenh Devĭde wodade wanh kudi, nenh â munade tĕde te, ĕh nyĭne mâna Ĕnjide, nenh â tinade.

Nenh Sâl wânhna nĕ tĕ Devĭde nenade Ĕnjide ăh wanh kudi, nenh â kbada nyebo poplănde, nenh â munade tĕ â na lada Devĭde. Tĕ oh yĕdedao siâ hwĕ ăh bidie kre tide idi, Sâl padade bidie nânonh kudi, â pĕdao, a pada nyinâ. Nenh Devĭde kâ â nyebo hĕ, oh nenade bidie nânonh kudi yĭ, nĕma Sâl yeda nĕ ibo.

Tĕ Sâl yida mâe, Devĭde didao nâ mâ kpwĕekpwĕe, nenh â ktyĕda Sâl ăh rauro ăh meanh. Nenh nyono oh nenao Devĭde mâ, oh po nâ, boh lada Sâl, nĕma Devĭde â yeda wĕnh, â poda no yĕ nâ, "ah nah la nâ ne, kâre Jehova nuna nâ kĭnh mâ kre Ĭsrečlwĕ mâ." Tĕ Sâl wodade bidie kudi,

Devĭde yaedade winh, â po nâ, "Buo, yi, nah rauro ăh meanh nĕ nedĕ mo kwa; ne wĕnh, nenh nyenăyedo nâ nedĕ wĕde be lada monh; nĕma dĕ kranh yede mo kudi nâ ne ko monh mâ." Nenh hedę Sâl yidoda nĕ tĕ Devĭde â neh idada â lela. Nenh ti nĕnonh kĕ Sămyuĕle koda, nenh Ĭsreĕlwĕ ăh popleyinâ oh didade oh hadao Sămyuĕle kre Rema. Nenh Devĭde nenade Perăn ăh wanh kudi. Nenh nyebwe te nenade â nyĭne mâna Nebăle; â kâda wudebade peplânde, â mâna panhâ nenao. Nenh â nyĭnĕ ăh nyĭne mâna Ăbegĕle. Nenh Devĭde tĕdade nyebo pu Nebăle mâ, boh idada nâ bâ hnyĭna no dididĕ; nenh Nebăle â neh hnyina no hanh winh, â hĕda Devĭde yidi nâ yĭ. Tĕ nyebo nononh muna lĭ, oh leleda Devĭde te ne Nebăle tuda, ĕh yaeda nâ kranh wude. Nenh â dăda â nyebo ăh popleyinâ, â po nâ, boh kwĕda nâ, boh muna Nebăle kâ â nyebo ăh popleyinâ hĕ la. Nĕma te Ăbegĕle wânhna nĕ tĕ Nebăle hada Devĭde yidi nâ, hede â duda wĕenh kâ frâ hĕ, nenh blăble hmnh yidi, ibâ yidi, nenh â muna Devĭde nya mwainemâ, nenh â badeda nâ, â po nâ, "Nebăle ye lu kâ." Nenh Devĭde wânhna Ăbegĕle ăh winh ne, nenh â muna lĭ. Nenh tĕ nyenăyede pu hina, Nebăle koda. Nenh Devĭde duda Ăbegĕle nenh â nuna â nyĭnĕ. Nenh Sâl hada Maikăle Devĭde kwa, nenh â hnyina nâ nyebwe te donh, â nyĭne mâna Fălti. Nenh Devĭde nenade Zĭfe ăh wanh kudi, nenh Sâl

kwĕda nâ mâ dĭ. Nenh Devĭde iboda nĕ tĕ Sâl pĕnhna â lela nâ; nenh â yida tĕnĕ Sâl kâ â beyâ Ăbnu hĕ oh pĕdade. Nenh tâe Devĭde kâ nyebwe be hĕ oh sŏnh munade nenh oh didade tĕnĕ Sâl kâ Ăbnu hĕ, nenh wa nyebo hĕ, oh mâena. Nenh nyebwe nânonh â kwĕda Devĭde mâ, â idada bâ lada Sâl, nĕma Devĭde poda nâ ye nâ, "Ondu; nah la Sâl, kâre Jehova nu nâ kĭnh mâ." Nenh Sâl ăh diye ĕh nyĭnanao nâ lu, nenh Devĭde kbada nĕ, nenh â munade tĕde pedu, â dăda Ăbnu, nenh â yedada nâ nâ, â po nâ, "Ye beya hwĕ? dĕ ĕh ka mâ neh tue nah kĭnh yimâ? Emo nyebwe te nâ dio, â po nâ, bâ la nâ, kre ye nâ yimâ tu. Blĕde yĕ beh ko tĕ ye nâ yimâ tu ăh ta. Nenh Sâl yidoda nĕ dĭ tĕ Devĭde neh idada â lela, nenh â leleda nâ â mâna hanh nyebwe nonh.

Nenh Devĭde â woro yĕ, bâ nenao Ĭsreĕle ăh bli, nenh Sâl muna nâ lamâ. Nenh â munade Fĭlĭstia ăh bro kĕ. Nenh kĭnh te donh, â nyĭne mâna Ăkĭshe, â nenade Găte nânonh â hnyina Devĭde orânh te donh, ĕh nyĭne mâna Zĭklăge, bâ tinade.

Nenh Fĭlĭstiawĕ ăh popleyinâ oh didade boh hwânhna Ĭsreĕlwĕ mâ. Nenh Ăkĭshe leleda Devĭde bâ kwĕda nâ mâ, nenh bâ hwânhna Ĭsreĕlwĕ mâ. Nenh Fĭlĭstiawĕ ăh popleyinâ didade tĕde te ĕh nyĭne mâna Shunĕm.

Nenh Sâl dăda Ĭsreĕlwĕ boh didao nâ mâ kre tebwe donh â nyĭne mâna Gĭlboa. Nenh tĕ Sâl

yida Fĭlĭstiawĕ oh hoda baka, â pida hwanonh, nenh â yedada Nyesoa nâ hăne bâ nuna, nĕma Nyesoa yeda nâ gne tu. Nenh Sâl munade nyĭnĕ te mâ, nâ â nenade tĕde donh ĕh nyĭne mâna Ĕndâ. Nyĭnĕ nânonh â mâna wediâ nenao ; nenh Sâl hlĭda nâ mâ, â po nâ, "beh nu Sămyuĕle bâ wo konâ." Nenh Nyesoa wodao Sămyuĕle mâ bâ woda konâ dĭ ; nenh te Sâl yida nâ ne, â pida hwanonh baka. Nenh Sămyuĕle yedada Sâl nâ, â po nâ, "dĕĕ, mâh tie mo swĕnh ?"

Nenh Sâl tuda nâ gne, â po nâ, "yi swĕnh baka na nyebwe tu; Fĭlĭstiawĕ no oh di amo mâ hwânhmâ ; nenh Nyesoa wo mo mâ, nenh banh yeda nâ te nâ, â neh tu mo gne ; nĕ ĕh dă monh, tĕ na lele mo hăne be nue." Nenh Sămyuĕle tuda Sâl gne, â po nâ, "tĕ Nyesoa wo monh mâ, dĕĕ dă mo dĭ ? Hanhtenonh Nyesoa mi monh kâ Ĭsreĕlwĕ hĕ Fĭlĭstiawĕ kwa pomâ ; kâre yeda Nyesoa ăh winh nu ko Ămeléke mâ ăh ta. Nenh nyenĕ diadĕ kâ nah nyebĕ iru hĕ ah mi komâ yĭ." Nenh tĕ Sâl wânhna te nĕnonh hede â pinao bro mâ, nenh â pida hwanonh baka, nenh â kbenh wĕdade.

Nenh nyĭnĕ nânonh hnyina Sâl kâ â leyiru hĕ dibade, nenh tĕ oh dida nĕ, oh duda yĕ, oh muna. Nenh Fĭlĭstiawĕ ăh popleyinâ oh didade tĕde te â nyĭne mâna Ăfĕke. Nenh tĕ Fĭlĭstia ăh nye hwĕbo oh yida Devĭde kâ â nyebo hĕ oh kwĕda no mâ, oh poda nâ, "dĕ ĕh ka Ĭsreĕlwĕ nononh kwĕ amo mâ

dĭ." Nenh Ăkĭshe, nâ mâna wa kĭnh, â yida nĕ tĕ â nye hwĕbo, oh yeda wĕnh Devĭde bâ kwĕda no mâ, nenh â leleda Devĭde bâ muna lĭ. Nenh nyenăiru Devĭde kâ â nyebo hĕ, oh duda yĕ, nenh oh munade wa bli; nenh Fĭlĭstiawĕ oh munade tĕde te â nyĭne mâna Jĕzreĕle.

Nenh tĕ Devĭde kâ â nyebo hĕ oh kwanena Zĭklăge mâ nâ, oh wânhna Amelĕkwĕ didade nenh oh siena Zĭklăge, nenh oh kbada Devĭde ăh nyĭno sŏnh kâ nyĭno be hĕ, oh kâ hyĕiru ăh pĕpĕ hĕ. Nenh Devĭde yedada Nyesoa nâ be ĕh nu hanh dĕ bâ kwĕo no mâ, nenh Nyesoa leleda nâ, bâ kwĕda no mâ. Nenh Devĭde kâ â nyebo ăh hubwi tanh hĕ, oh kwĕda no mâ, nenh oh lada Ămelĕkwĕ poplănde.

Nenh Devĭde hada â nyĭno sŏnh kâ nyĭno be ăh popleyinâ hĕ, nenh hyĕiru yini Ămelĕkwĕ kwâ; nenh oh muna lĭ, oh nyĭnenade Zĭklăge. Nenh Fĭlĭstiawĕ kâ Ĭsreĕlwĕ hĕ, oh hwânhna, nenh Ĭsreĕlwĕ kwidida, nenh Fĭlĭstiawĕ kwĕda no mâ, nenh oh lada Ĭsreĕlwĕ poplănde.

Oh lada Sâl ăh nyebĕ iru tanh, oh mâna Jŏnatăn kâ Ebĭnedăbe he, nenh Măl kĭshua yini. Nenh oh wŏda Sâl wo ne yĭ. Nenh tĕ ĕh krada baka, â leleda nyânâ â kbĕda â tanh-teble bâ lada nâ.

Nĕma â yeda wenh bâ lada nâ, nenh hede Sâl ăh nyebwe tu hada â pliyĕ nenh â lada âdui. Nenh nyânâ â kbĕda Sâl ăh tanh-teble â lada âdui yĭ.

Nenh nyenăiru Fĭlĭstiawĕ didade, nenh oh ktyĕdao Sâl ăh lu, nenh â nyebĕ iru ăh li yĭ. Nenh kre ĕh nena, tĕ Devĭde hinhnade Zĭklăge nyenăyede tanh, nyebwe te nâ didao, nenh â leleda nâ, â po nâ, "Fĭlĭstiawĕ la Sâl kâ â nyebĕ iru tanh hĕ." Nenh ware nina Devĭde ko Sâl kâ Jŏnatăn hĕ ăh ta, nenh â weda baka. Nenh Devĭde yedada Nyesoa, â be mu Juda ăh bli ăh te nâ; nenh Nyesoa leleda nâ bâ muna. Nenh Devĭde kâ â nyebo âh popleyinâ hĕ oh munade Hĕbrŏn, nenh oh tinade. Nenh Juda ăh tibwa oh didade, nenh oh tanhna Devĭde, oh nuna nâ kĭnh, kre Juda ăh tibwa mâ. Nenh Sâl ăh beyâ Ăbnŭ â nuna Sâl ăh nyebĕ yu Ĭshboshĕte kĭnh kre Gilyăde. Nenh tĕ Ăbnŭ kâ Devĭde ăh beyâ Joâbe hĕ oh hwĕnhna, Ăbnŭ lada Joăbe ăh bebu. Nenh kre ĕh nena Ăbnŭ kâ Ĭshboshĕte hĕ oh nuna blidi, nenh Ăbnŭ seda Ĭshboshĕte, nenh â bidade Devĭde ăh waa mâ. Nenh â kbada Devĭde ăh tede nyĭnĕ Maikăle, â hnyina nâ Devĭde. Nenh Devĭde pinhna dibade ko Ăbnŭ mâ, nenh tĕ oh dida dibade, hede Ăbnŭ muna â tĕde. Tĕ Joăbe wânhna Devĭde ăh be pinhna dibade ko Ăbnŭ mâ, â peda yero; nenh â leleda Devĭde, â po nâ, "Ăbnŭ po nâ bâ boe monh, nĕ ĕh didiĕ â didĕ monh mâ." Nenh kre ĕh nuna Joăbe tĕda nyebo boh dăda Ăbnŭ bâ dida kede: nĕma Devĭde yeda nĕ ibo. Nenh tĕ Joăbe kâ Ăbnŭ hĕ oh hlĭleda, hede Joăbe hadade â pliyĕ, nenh â lada nâ. Tĕ

Devĭde wânhna Joăbe lada Abnŭ, ware nina nâ baka; nenh â poda nâ "Nyesoa ibo nĕ ne tĕ Joăbe â donh nu dĕ kuku nĕnonh." Nenh Devĭde kâ â nyebo ăh popleyinâ hĕ oh weda baka ko Ăbnŭ ăh ta. Nenh kre ĕh nena nyebo te sŏnh oh munade Ĭshboshĕtĕ ăh kai biyo, nenh oh lada nâ, oh ktyĕdao â lu, nenh oh yada â lu Devĭde mâ.

Nenh Devĭde podeda no yero kâre oh lada Ĭshboshĕte, nenh â nuna nyebo te oh lada nyo nononh ne yĭ.

Nen Ĭsreĕlwĕ ăh popleyinâ didade Hĕbrŏn, tĕne Devĭde tinade, nenh oh po nâ boh nuna nâ kĭnh ko Ĭsreĕlwĕ ăh popleyinâ mâ. Nenh oh tanhna Devĭde oh nuna nâ kĭnh mâ: nenh â mâna kĭnh hwĕ. Nenh kre ĕh nena tĕ Fĭlĭstiawĕ wânhna nĕ tĕ Devĭde nuna kĭnh mă kre Ĭsreĕle ăh bli, oh popleyinâ didade boh hwânhna nâ mâ. Nenh Devĭde hwânhna no mâ, nenh â lada Fĭlĭstiawĕ ăh do poplănde, nenh â blada no nâ.

Nenh Devĭde yada Nyesoa ăh ake Jeruselĕm, nenh ake nenade pĕma kudi.

Nenh Nyesoa bleseda Devĭde kâ Ĭsreĕlwĕ hĕ. Nenh tĕ Devĭde nenao â kai biyo, â leleda Netăne, nâ mâna prŏfĕtĕ, â mina kai hwĕ pomâ ko Nyesoa mâ; â po nâ, "ĕh ye hanh dĕ ko mo mâ, be kâ yinânâ kai, tĕ Nyesoa ăh ake ye hanh kai kâ, nenh ĕh te ĕh nede dăro kai wudi." Nĕma Nyesoa yeda wĕnh Devĭde bâ poda kai ko â ake mâ. Nĕma â

leleda Devĭde â mina nyebĕ yu kâmâ, hánâ â mina kaĭ pomâ ko ake mâ.

Wo ti nĕnonh mâ Devĭde hwânhna Fĭlĭstiawĕ mâ, nenh â duda no, â hadao oh bro ăh waa be. Nenh â hwânhna Moăbwĕ mâ, nenh â duda no yĭ. Nenh â lada Hădădizŭ nâ mâna kĭnh kre Zoba.

Nenh tĕ Sĭriawĕ didade bọh măo Hadădizŭ mâ, Devĭde lada oh do poplănde; nenh oh nuna Devĭde ă leyiru. Nenh Nyesoa tida Devĭde yimâ.

Nenh kre ĕh nĕna titeata Jŏnatăn ăh te bidade Devĭde kudi, nenh Devĭde yedada nâ, â po nâ, "ple Jŏnatăn ăh yu be â ne konâ?" Nenh oh tuda nâ gne, oh po nâ, "Jŏnatăn ăh nyebĕ yu Mĕfĭboshĕte, nâ â ne konâ." Nenh Devĭde tĕdade nyebo, nenh oh yada nâ Devĭde mâ, nenh Devĭde nuna nâ hanhka ko â buo Jŏnatăn ăh ta. Nenh Devĭde kâ Mĕfĭboshĕte hĕ oh dididade dibade tĕde donh.

Nenh kre ĕh nena Amŏnwĕ ăh kĭnh koda, nenh â yu Hănŭn mâna kĭnh ko â buo penh. Nenh tĕ â buo ăh te wĕda Devĭde tĕdade nyebo Hănŭn mâ, boh muna nâ bisi. Nenh Ămŏne ăh nye hwĕbo poda Hănŭn yĕ nâ, "nah woro yĕ Devĭde tĕdĕ nyebo nononh, tĕ â na boae buo ăh te yi ăh tae? A woro yĕ oh mâ sĕbawudebo, oh di a bro, tĕ Devĭde â na ha amo ne mâ kwa." Nenh Hănŭn krâda Devĭde ăh nyebo, nenh â kĭdeda oh li ăh waa be, nenh â ktyĕda wa raure ăh meanh yĕ nâ, ple â tĕda no nâ, oh muna wa bli. Tĕ Devĭde wânhna

dĕnĕ Hănŭn nuna, â tĕdade nyebo, boh muna â ley iru nya mwainemâ, nenh â leleda no boh sedede Jĕreko, wa homĕnh beh teda kunh ple boh muna wa bli di. Tĕ Ămŏnwĕ iboda Devĭde pededa no yero nâ, oh muna Sĭriawĕ kunhmâ boh măna no mâ, oh muna Ĭsreĕlwĕ mâ hwânh. Nenh Devĭde tĕdade â beyâ Joăbe kâ Ĭsreĕlwĕ peplănde hĕ boh hwânh Ămŏnwĕ mâ.

Nenh Ĭsreĕlwĕ duda Ămŏnwĕ kâ Sĭriawĕ hĕ, oh nuna no oh kwidida. Nenh Sĭriawĕ oh pida hwanonh boh măna Ămŏnwĕ mâ dĭ. Nenh tĕ ĕh kbĕda wenh Devĭde tĕdade Joăbe kâ â nyebo hĕ boh kba tonh kre Ămŏnwĕ ăh bli, nenh Devĭde sedade Jĕruselĕm.

Nenh nyenăyedo te ĕh wide ka Devĭde wodade â bĕde kĕ, nenh â nĕna â kai kĕ nâ, nenh â yida nyĭnĕ te, â plĕda.

Nyĭnĕ nânonh â nânayinâ baka, nenh tĕ Devĭde yida nâ, â wĕda nâ yĕ; nenh â yedada â leyiru nâ, â po nâ, "nyâ â nyĭnĕ neĕde?" Nenh oh poda nâ yĕ nâ, "â nyĭne mâna Bătshiba, â buo â nyĭne mâna Ilaiăm, nenh â nyebeyâ â mâ Yuraia." Nenh Devĭde tĕdade nyebo, nenh oh yada nyĭnĕ nânonh Devĭde mâ, nenh Devĭde pĕdade nâ mâ; nenh hede Bătshiba wodao, â munade â kai biyo. Nenh â nena kudi, nenh â tĕdade nyebwe bâ leleda Devĭde tĕ â nena kudi. Tĕ Devĭde wânhna nĕ â tĕdade nyebwe Joăbe mâ, bâ leleda nâ bâ tĕdade nâ Yu-

raia mâ. Nenh Joăbe tĕdade Yuraia Devĭde mâ. Tĕ Yuraia didade, Devĭde yedada nâ Joăbe kâ Ĭsreĕlwĕ hĕ ăh te nâ; nenh Yuraia leleda nâ oh nena hanhka. Nenh Devĭde leleda nâ bâ muna â bli kai biyo; nenh â kbada nâ dibade; nĕma Yuraia pĕdade Devĭde ăh kai ăh hwaidi. Tĕ Devĭde wânhna nĕ Yuraia yedade â kai biyo pĕ, â yedade nâ nâ, â po nâ, "dĕ ĕh ka mâh yede nah kai biyo pĕ?" Nenh Yuraia poda nâ yĕ nâ, "ĕmo Joăbe kâ Ĭsreĕlwĕ hĕ, oh neh pĕde kiya biyo nâ ti nĕnonh kĕ, nenh na nyebwe tu na nu nĕ ne yĭ."

Nenh Devĭde leleda nâ bâ nede nyenăyedo nânonh, nenh nyenĕ mia nyămâ bâ muna â tĕde mu. Nĕma Yuraia pĕdade Devĭde ăh kai ăh hwaidi dĭ, â yedade â nyĭnĕ mâ pĕ. Nenh nyenăiru Devĭde kĭnena kĭnedĕ ko Joăbe mâ, â leleda nâ, boh yida hwĕnh bâ podade Yuraia tĕnĕ Ămŏnwĕ miwa nâ lamâ.

Nenh Joabĕ nuna dĕnĕ Devĭde leleda nâ bâ nuna. Nenh Ămŏnwĕ lada Yuraia.

Tĕ Devĭde wânhna Yuraia ăh be koda, â duda â nyĭnĕ Bătshiba. Nenh Nyesoa nyĕnhna dene Devĭde nuna baka, nenh â pededa Devĭde yero nâ kâre â nuna Yuraia dĕ kuku mâ. Nenh Nyesoa tĕdade Netăne, nâ mâna â prŏfete, Devĭde mâ bâ poda nâ dade yĕ. Kre Netăne nuna â poda nâ, "nyebo sŏnh tinade orânh donh kudi nâ: nyebwe donh mâna nye tedu, nenh âbe mâna poâ nenao. Nye tedu

kâda wudebade peplănde, nenh poâ yeda dĕ kâ, nĕma blăblekba yibwĭ donh, nânonh â klededa; nenh blăblekba kâ poâ ăh iru hĕ oh nenao tĕde donh.

Nenh poâ nowănena â blăblekba tene â nuna â nyĭnĕ yu ăh nowănena. Nenh dabwĕ didade nye tedu ăh kai biyo; nenh nye tedu yeda âdui ăh blă-ble la ko dabwĕ mâ, nĕma â krâda poâ ăh blăble, nenh â lĕeda nâ â dabwĕ." Tĕ Devĭde wânhna te nĕnonh, â pededa nye tedu yero nâ baka, nenh â poda nâ, "nyânâ â nu dĕ nĕnonh â blĕde yĕ bâ ko, ko ĕh ta." Nenh Netăne poda nâ yĕ nâ, "nah nyebwe tu teĕ nyebwe nânonh." Nenh â leleda Devĭde dĭ, â po nâ, "mâh la Yuraia, nenh mâh duda â nyĭnĕ, â nu nâ nah nyĭnĕ mâ; nenh kâre ne nu dĕ kranh nĕnonh, nenh Bătshiba ăh yu ne â mi kâemâ, â mi komâ." Nenh Devĭde hlĭda, â po nâ, "hanhtenonh, nu dĕ kranh ko Jehova yĕ." Nenh Devĭde badeda Nyesoa baka, nenh Nyesoa poda nâ hwinhso ko â kbŭne kukui ăh ta: nĕma Bătshiba ăh yu â koda. Nenh Bătshiba nena kudi dĭ, nenh â kâda yu be, nenh Devĭde tududa nâ Sŏlomŏn nyĭne, nenh Nyesoa nowănena nâ.

Nenh Joăbe hwânhna Ămŏnwĕ ăh orânh hwĕ mâ, ĕh nyĭne mâna Răba, nenh â hadao nâ. Nenh â dăda Devĭde, nenh Devĭde kâ â nyebo hĕ oh munade, nenh oh lada Ămŏnwĕ ăh popleyinâ no nenade orânh nânonh kudi.

Nenh kre ĕh nena Devĭde kâda nyebĕ iru peplănde. Â yu be â nyĭne mâna Ăbsalŏm, nenh â kâda âbe, â nyĭne mâna Ămnŏn. Nenh oh sŏnh nononh oh kâda kjidida, nenh Ăbsalŏm idĕda bâ lada Ămnŏn. Nenh nyenăyedo te Ăbsalŏm pinhna dibade hwĕ, nenh â dăda â bebuno âh popleyinâ boh didĕ dibade di. Nenh tĕ oh yida dibade di, Ăbsalŏm leleda â leyiru boh lada Amnŏn, nenh oh nuna nĕ. Nenh Devĭde ăh iru be oh kwidida, oh munade, oh leleda Devĭde dĕnĕ wa bebu nuna. Nenh ware nina Devĭde ko Ămnŏn ăh ta; nenh Ăbsalŏm kwidida, â munade bro be kĕ, nenh â tinade yede tanh; nenh tĕ yede tanh hina Devĭde dada nâ bâ dida â bli kede dĭ. Nenh kre ĕh nuna, tĕ ĕh kbĕda wenh Ăbsalŏm poonâ bâ nuna kĭnh, nenh â leleda nyebo peplânde boh nuna nâ kĭnh mâ ko â buo penh. Nenh â munade Hĕbrŏn, nenh nyebo poplănde didade nâ mâ, oh poda nâ "Ăbsalŏm bâ nu a kĭnh." Tĕ Devĭde wânhna nyebo poplănde kwĕda Ăbsalŏm mâ, â kâ â nyebo hĕ, oh wodade Jĕruselĕm, oh munade tĕde pedu. Nenh Ăbsalŏm dăda Ĭsreĕlwĕ ăh popleyinâ boh kwĕda yibwa nâ, tĕ oh na kwĕda Devĭde mâ, oh muna nâ la. Tĕ Absalŏm kwanena Devĭde mâ nâ, Devĭde leleda Joăbe kâ â bebu Ăbaisha hĕ, boh kbada nyebo, boh hwânhna Absalŏm mâ; nenh â leleda no, boh duda Ăbsalŏm ăh nyebo, oh nah lada Ăbsalŏm ne.

Nenh kre ĕh nena, tĕ oh hwânhna hede Joăbe

kâ â nyebo hĕ oh duda nyono kwĕda Ăbsalŏm mâ, oh nuna no oh kwidida, nenh oh lada oh do poplănde. Nenh Ăbsalŏm bida kasera kĕ, nenh â kwidida yĭ. Nenh tĕ â yida kwidi, â hina tu biyo, nenh tu ăh babe krâda â lu-yâ, nenh ĕh banhda nâ yeu. Nenh Nyebwe te yida nâ, nenh â leleda Joăbe, â po nâ, "Ăbsalŏm banhe yeu kre tu biyo." Nenh Joăbe munade, â lada Ăbsalŏm. Tĕ Devĭde wânhna oh lada â yu ware nina nâ ko ĕh ta, nenh â weda baka. Nenh tĕ Ĭsreĕlwĕ wânhna Ăbsalŏm ăh kokwĕ te, oh popleyinâ oh tĕdade nyebo te boh leleda Devĭde, bâ dida lĭ kre Jĕruselĕm, tĕ â na nuna wa kĭnh mâ dĭ.

Nenh Devĭde didade Jĕruselĕm. Nĕma nye kuku te, â nyĭne mâna Shiba, nâ â dudao â winh, â po nâ, nyebo boh wodao Devĭde fĕ. Nenh nyebo poplănde sedao Devĭde, oh kwĕda Shiba mâ. Nenh Devĭde leleda â beyâ Ămăsa bâ hwânhna Shiba mâ. Nenh Joăbe kwĕda Ămăsa mâ, nenh tĕ kranh yada nâ wudĕ ko Ămăsa mâ, â nuna pliye â lada nâ. Nenh Joăbe kâ â nyebo hĕ, oh kwĕda Shiba mâ, tĕ oh na lada nâ. Nenh Shiba munade orânh te kudi, ĕh nyĭne mâna Ebĕle, nenh oh kada kĭnu. Joăbe kâ â nyebo hĕ oh nyĭnenao orânh mâ, tĕ oh na hadao nâ, nenh tĕ oh na lada ĕh nyebo pĕpĕ wĕ. Nenh nyĭnĕ te nenade orânh nânonh kudi, â kâda tânh, nenh â dăda Joăbe, â po nâ, "krĭnedĕ, tĕ mu monh na te yĕ tu."

Tĕ Joăbe krĭnenao nâ mâ, â poda nâ yĕ na, "mâh Joăbe nonh?" Nenh â poda nâ, "mâ nâ." Â yedada nâ nâ, â po nâ, "dĕ mâh dieo orânh nĕnonh hamâ?"

Nenh Joăbe leleda nâ dĕnĕ Shiba nuna, nenh â poda nâ yĕ nâ, "bah hnyi mo Shiba, nenh hede wodĕ ne." Nenh nyĭnĕ nânonh poda nâ, "a mi monh Shiba ăh lu hnyimâ." Nenh â muna orânh ăh nyebo mâ, â leleda no boh poeda Shiba ăh lu kbinh lĭ. Nenh oh nuna nĕ.

Nenh Joăbe bida â gname, nenh â dăda â nyebo oh munade Jĕruselĕm lĭ dĭ.

Nenh Joăbe nuna beyâ ko Ĭsreĕlwĕ ăh sedibo ăh pĕpĕ mâ.

Nenh Ĭsreĕlwĕ hwânhna Fĭlĭstiawĕ wenh tanh, nenh oh duda no. Nenh Devĭde wĕda âdui ăh te, nenh â leleda Joăbe bâ hĭdeda Ĭsreĕlwĕ ăh popleyinâ, nenh Joăbe nuna nĕ; nenh Nyesoa pededa Devĭde yero nâ baka, kâre â wĕda âdui ăh te, nenh tĕ â hĭdeda Ĭsreĕlwĕ ăh ta. Nenh Nyesoa tĕdade kwĕnh hwĕ bro wudi, nenh nyebo poplănde koda. Nenh Devĭde badeda Nyesoa, nenh Nyesoa bŏda nyebo ăh lela. Nenh tĕ Devĭde kbĕnhda baka, Ăbsalŏm de ăh nyebĕ yu Ădŏnaija, â idada nyebo boh nuna nâ kĭnh mâ; nĕma Devĭde leleda nyebo boh nuna Bătshiba ăh yu Sŏlomŏn kĭnh. Nenh oh nuna nĕ; oh nuna Sŏlomŏn kĭnh ko â buo Devĭde penh.

Nenh Devĭde dăda Sŏlomŏn, nenh â leleda nâ hăne â kbŭne bĕh nena ko Ĭsreĕlwĕ mâ, nenh ko Nyesoa mâ yĭ: nenh hede Devĭde koda. Devĭde nuna kĭnh ko Ĭsreĕle ăh bli yede ăh wore-sŏnh.

SŎLOMŎN

Tĕ Sŏlomŏn nuna kĭnh â leleda nyebo boh lada Ădŏnaija kâ Joăbe hĕ, kâre oh sŏnh nuna kbŭne kukwi baka. Nenh Sŏlomŏn kâ Fero, nâ mâna Ijĭpe ăh kĭnh, hĕ, oh tuda yede : nenh Sŏlomŏn duda Fero ăh nyĭnĕ yu, â nuna nâ â nyĭnĕ. Nenh Sŏlomŏn nowănena Nyesoa, nenh â tuda Nyesoa ăh gmĕnh yimâ. Nyesoa tâdeda âdui Sŏlomŏn kre yeye kudi, nenh â poda nâ yĕ nâ, "yeda mo nâ dĕnĕ idĕ." Nenh Sŏlomŏn yedada Nyesoa nâ bâ hnyina nâ tânh, tĕ â na nuna hanh kĭnh ko Ĭsreĕlwĕ mâ. Nenh ĕh bleeda Nyesoa plâ tĕ Sŏlomŏn idada nâ bâ hnyina nâ tânh, nenh â poda nâ yĕ nâ, "kâre iděda mo te ne nedĕ nenh ye wudi ida, nenh ni monh tânh kâ wudi hĕ hnyimâ." Nenh Sŏlomŏn woda nyinâ nenh â iboda nĕ tĕ ĕh nuna yeye Nenh nyenăyedo te wraure nyĭno sŏnh didade Sŏlomŏn mâ, nenh oh nyĭnanao nâ yĕ. Nenh wa bae be hlĭda Sŏlomŏn mâ, â po nâ, "kâ nyĭnĕ nânonh hĕ nenade kai donh biyo : ne mwane nyebĕ yu ; nenh tĕ nyenăyede tanh hina, nyĭnĕ nânonh â mwane nyebĕ yu yĭ. Tâ donh biyo nyĭnĕ nânonh ăh yu koda. Nenh tâe heidi tĕ yida mâe, hede â du yĕ, nenh â

du â yu nâ ko, â pĕo mo nâ waa, nenh â du na yu, â kba nâ ko âdui ăh ta. Nenh tĕ wo nyinâ nyenăiru, tĕ mu na yu nya, hede yi nâ, â ko ne. Nenh tĕ yido nâ hanhka, ne ibo nĕ tĕ â ye na yu nonh. Nenh tĕ â wĕda hlĭhlĭe mâ, nyĭnĕ be poda nâ, "Ondu ; yu nâ ne konâ, â mâ na yu nonh, nenh yu ne ko, nânonh â mâ nah yu." Nenh Sŏlomŏn leleda nyebo boh ya nâ pliye, nenh â leleda no boh ktyĕda hya nâ ne konâ tiĕ.

Nenh nyĭnĕ nâ â yidida â bae ăh yu, â poda nâ, "Awĭ, bah nu nĕ :" nĕma âbe poda nâ, "ah nah nu nĕ, bah hnyi nâ hya nâ." Nenh hede Sŏlomŏn kâ â nyebo ăh popleyinâ hĕ, oh yidoda nyĭnĕ nâ hlĭda, â po nâ, "nah la nâ," nâ kâda hya nânonh ; nenh â leleda no boh hnyina nâ hya nonh, kâre nâ mâna â de. Nenh nyebo ăh popleyinâ yidoda nĕ tĕ Sŏlomŏn kâda tânh ĕh hinao nyebo pĕpĕ wĕ. Nenh â mâna kĭnh hwĕ â hinao kĭnhbo ăh popleyinâ no nenade konâ mâ. Â kâda wudi peplănde, nenh â nyĭne wĕda ble biyĕ lu yĭ. Nenh nyebo peplănde dida nâ mâ boh muna nâ yi, kâre â kâda tânh baka, kâ wudi peplănde hĕ. Nenh Sŏlomŏn poda kai hwĕ ko Nyesoa mâ : oh dăda kai nânonh, tĕmple. Kai nânonh ĕh nânayinâ baka ; oh podeda nâ yede hmnhlesŏnh idi ple oh wĕda nâ mâ. Tĕ Sŏlomŏn weda Nyesoa kai mâ, â kweeda Ĭsreĕlwĕ ăh nyekbade yibwa nâ, nenh oh kbada Nyesoa ake, nenh oh podade nĕ. Nyesoa ăh kai biyo. Nenh Sŏlo-

mŏn bededa Nyesoa mâ, nenh â bisida nâ kâre â kada tonh yĕ, nenh â nuna Isreĕlwĕ hanhka. Sŏlomŏn kâda kobotenh peplănde yĭ, nenh oh yada nâ seni kâ sĭlva wudi peplănde hĕ. Â peda pănhno baka hinao nyebo ăh popleyinâ no nenade konâ mâ. Nĕma tĕ Sŏlomŏn nuna nyekbada, â nuna kbŭne kukwi.

Â duda nyĭno peplănde; â bededa gĭdi mâ nâ; nenh Nyesoa podeda nâ yero. Nenh Nyesoa leleda nâ â mina â dible grămâ, nenh â mi ĕh waa be nyebwe te hnyimâ. Sŏlomŏn nuna kĭnh yede ăh wore-sŏnh, nenh â koda; nenh oh hadao nâ Devĭde ăh orânh.

RIHOBOĂM.

Nenh Sŏlomŏn ăh yu Rihoboăm nuna kĭnh ko Sŏlomŏn penh. Nenh nyebwe te, â nyĭne mâna Jĕroboăm, kâ Ĭsreĕlwĕ âh popleyinâ hĕ, oh didade Rihoboăm mâ, oh poda nâ yĕ nâ "nah buo nuna amo swĕnhka, a bade monh ne, nah ka nah ne nâ, beh nu amo hanhka."

Nenh Rihoboăm leleda no boh muna pledonh, nenh nyenăyede tanh beh hina, boh didade nâ mâ dĭ. Nenh â yedada nyekbade nâ, te ne bâ tuda no yĕ.

Nenh nyekbade leleda nâ, oh po nâ, "tu no hanh te yĕ." Nenh â yedada nyebo idaede, no kâ nâ hĕ oh nĕna, te ne bâ tuda Ĭsreĕlwĕ yĕ. Nenh

nyebo idaede leleda nâ, oh po nâ, "tu no winh krenh yĕ."

Nenh Rihoboăm nowănena nyebo idaede ăh winh, nenh â yeda nyekbade ăh winh nowăne. Nenh tĕ Ĭsreĕlwĕ didadĕ nâ mâ, â tuda no winh krenh yĕ.

Nenh Isreĕlwĕ oh sedao Rihoboăm, nenh oh nuna Jĕroboăm wa kĭnh mâ. Nĕma Juda ăh tibwa kâ Bĕnjemĭne ăh tibwa hĕ, oh sŏnh nenao Rihoboăm mâ. Nenh Rihoboăm dăda nyebo peplănde boh hwânhna Jĕroboăm mâ: nĕma Nyesoa tĕdade prŏfete bâ leleda Rihoboăm, â nah kbada tonh, nenh Rihoboăm bŏda nĕ. Nenh kre ĕh nena, Rihoboăm nuna kĭnh kre Judia ăh bli, nenh Jĕroboăm mâna kĭnh kre Ĭsreĕlwĕ ăh bli.

Nenh Jeroboăm nuna seni gĭdi sŏnh eh woda blli ăh yu yĕ, nenh â leleda Ĭsreĕlwĕ boh bededa ne mâ nâ, nenh â leleda no oh nah munade Jĕruselĕm, oh nah bededade kre Nyesoa ăh kai biyo. Nenh Nyesoa pededa Jĕroboăm yero nâ, kâre â nuna yĭdi, nenh â kâ Ĭsreĕlwĕ hĕ oh bededa ne mâ nâ. Nenh Jĕroboăm nuna kĭnh kre Ĭsreĕle ăh bli yede ăh woro ne nâ yede sŏnh, ple â koda. Nenh â yu Nehăbe nuna kĭnh ko â buo penh.

Nenh Rihoboăm nuna kĭnh kre Judia ăh bli yede pu ne na yede hmnhlesŏnh, nenh â kâ Judiawĕ hĕ oh nuna gĭdi, nenh oh bededa ne mâ nâ. Nenh Nyesoa pededa no yero nâ, nenh Ijĭpe ăh kĭnh di-

dade Jĕruselĕm, nenh â hada teble peplănde Nyesoa kai biyo, nenh â kbada ne Ijĭpe.

ESA.

Nenh Rihoboăm koda, nenh â yu Ăbaijăm nuna kĭnh ko â buo penh. Nenh Ăbaijăm nuna kbŭne kukwi hwŏnh â buo yĕ, nenh Nyesoa pededa nâ yero nâ, nĕma â yeda nâ la, ko Devĭde ăh ta, kâre Devĭde nowănena Nyesoa, nenh â tuda nâ yimâ. Nenh Ăbaijăm koda, nenh â yu Esa nuna kĭnh kre Judia ăh bli, ko â buo penh. Esa mâna hanh nyebwe, â mâna hanh kĭnh ; â tuda Nyesoa ăh gmĕnh yimâ. Gĭdi ăh pĕpĕ wĕ ne nenade Judia ăh bli, â worada ne bro mâ. Nenh Beăsha, nâ mâna Ĭsreĕlwĕ ăh kĭnh, â kbada tonh kre Judia ăh bli.

Nenh Esa tĕdade nyebo boh kbadade teble peplănde Bĕhhedădе, Sĭria ăh kĭnh, mâ, boh leleda nâ bâ dida Beăsha mâ hwânh. Nenh Bĕnhedădе tĕdade nyebo boh whânhna Ĭsreĕlwĕ mâ, nenh Ĭsreĕlwĕ wodao Judia ăh bli. Nenh Esa nuna nyekbada, nenh â koda. Nenh â yu Jehŏsefătĕ nuna kĭnh ko â buo penh.

Nenh Beăsha lada Jĕroboăm ăh iru pĕpĕ wĕ, nenh â nuna kbŭne kukwi baka, nenh â koda. Nenh â yu Ila nuna kĭnh ko â buo penh. Nenh nyebwe te donh, â nyĭne mâna Zĭmrai â lada Ila, nenh â nuna kĭnh kre Ĭsreĕle ăh bli.

Nĕma tĕ â nuna kĭnh nyenăyede hmnhlesŏnh,

Isreĕlwĕ nuna nyebwe te â nyĭne mâna Ŏmrai kĭnh mâ kre wa bli. Nenh Ŏmrai kâ Ĭsreĕlwĕ hĕ, oh hwânhna Zĭmrai mâ, nenh tĕ Zĭmrai yida oh dida nâ lamâ, hede â lada âdui.

Ŏmrai nuna kbŭne kukwi baka yĭ. Â hinao Ĭsreĕlwĕ ăh kĭnhbo pĕpĕ wĕ ko kbŭne kukwi ăh ta. Nenh â koda, nenh â yu Ehăbe nuna kĭnh kre Ĭsreĕle ăh bli, ko â buo penh. Nenh Ehăbe nuna kbŭne kukwi tene â buo nuna, ĕh hynao Ĭsreĕlwĕ ăh kĭnhbo yĭ. Â duda nyĭnĕ te, â nyĭne mâna Jĕzebĕle ; nenh nyĭnĕ nânonh nâ â sĕyĕ â nyĭnena kbŭne baka. Â bededa gĭdĕ hwĕ mâ nâ ; gĭdĕ nânonh ĕh nyĭne mâna Beăle, nenh â podade âlta ko Beăle mâ kre Săməria ăh bli.

EHABE KÂ ILAIJA HĔ.

Nenh Nyesoa tĕdade nyebwe te, â nyĭne mâna Ilaija Ehăbe mâ, bâ leleda nâ, nunh ĕh nah hlădade â bli ne, yede peplănde.

Ilaija mâna hanh nyebwe nonh, â mâna Nyesoa ăh prŏfĕte. Tĕ â leleda Ehăbe te ne Nyesoa poda nâ, Nyesoa leleda nâ bâ muna wanh kudi, kre tĕde donh ĕh nyĭne mâna Tyirĕte. Nenh â muna Tyirĕte ăh ni-bwĭ, nenh Nyesoa nuna mĕme eh didade nâ mâ, eh yada nâ dibade.

Nenh kre ĕh nena tĕ ĕh kbada wenh, ni nânonh ĕh măena, kâre nunh neh hlăda. Nenh Nyesoa lelcda Ilaija bâ wodade, bâ munade tĕde nĕ ĕh

nyĭne mâna Zărĕpta, kre tĭba-nyĭnĕ te bli, nenh â mina nâ dibade hnyimâ.

Nenh Ilaija munade Zărĕpta. Tĕ â kwanena orânh nâ, â yida nyĭnĕ nânonh, â kweeda na yibwa nâ, kre kĭnuwinhyĕ. Nenh Ilaija dăda nâ, â poda nâ yĕ nâ, "bade monh ne, hnyi mo ni be na, nenh be hnyi mo frâ dĕ, be mu nĕ di." Nenh nyĭnĕ po nâ, "hanhte, ne lele monh, ye frâ dĕ kâ idu-idu, ibâ pumo ăh dĕ kĭme dĕ, ĕh kâ kĕna soda donh hĕ ne a kâ; ne mi pĭnhmâ nĕ nedĕ kâ na yu hĕ tĕ a na di nĕ, ple a mu ko." Ilaija poda nâ yĕ nâ, "nah pi hwanonh, nu na winh, nenh frâ kâ kĕna hĕ ne ah kâ, eh nah weda ne, ple nunh mi bro hlădemâ."

Nenh nyĭnĕ nânonh â nuna Ilaija ăh winh, nenh â kâ â yu hĕ, nenh Ilaija yini, oh dida fra nĕnonh die nyenăyede peplănde, kre ĕh neh wĕda nâ. Nenh kre ĕh nena, nyĭnĕ nânonh ăh yu krĕda ne, nenh â koda. Nenh â de weda baka, nenh â poda Ilaija yĕ nâ, "dĕ ĕh ka mâh didĕ na kai biyo, â podĕ mo te lu nâ, â la na yu dĭ?" Nenh Ilaija poda nâ yĕ nâ, "hnyi mo nah yu."

Nenh â duda nâ, â kbada nâ kai ya, tĕne â tinade, nenh â poda nâ â bĕde kĕ. Nenh â badeda Nyesoa ko hya nânonh ăh ta, nenh Nyesoa wanhna â bede-winh, nenh â nuna hya nâ â woda konâ, nenh Ilaija kbada nâ â de mâ, nenh â poda nâ yĕ nâ, "yi, nah yu ne konâ." Nenh nyĭnĕ nânonh yidoda Ilaija mâna Nyesoa ăh prŏfĕte nonh.

Nenh Nyesoa leleda Ilaija bâ muna, bâ tededa âdui Ehăbe. Tĕ â yida mi, hanh nyebwe te, â nyĭne mâna Obedaia, nâ mwainena nâ nya. Nenh Obedaia leleda Ilaija, â po nâ, "Ehăbe pĕnh monh nâ ble biyĕ kĕ nâ, tĕ â na la monh." Ilaija leleda nâ bâ muna, bâ leleda Ehăbe Ilaija nâ di. Nenh Obedaia muna, â leleda Ehăbe, â po nâ, "Ilaija di ne." Nenh Ehăbe muna nâ nya mwainemâ, nenh tĕ â yida ṅâ, â poda nâ, "mâh nyâ nânonh â hĕ Ĭsreĕlwĕ ku." Ilaija tuda nâ gne, â po nâ, "ye Ĭsreĕlwĕ ku ha; kâ nah tibwa hĕ ahmu ti Ĭsreĕlwĕ swĕnh, kâre ah seo Nyesoa, nenh ah kwĕ Beăle mâ nâ." Nenh â leleda Ehăbe bâ dăda nyebo ăh popleyinâ boh dide tĕde donh kre tebwe ĕh nyĭne mâna Kaměle. Nenh â leleda nâ bâ dăda Beăle ăh diyâbo ăh popleyinâ yĭ. Beăle ăh deyâbo nononh oh sĕyĕ oh hoda baka. Nenh Ehăbe nuna dĕnĕ Ilaija leleda nâ bâ nuna, nenh tĕ oh popleyinâ didade Kaměle tebwe lu, Ilaija didade no mâ. Nenh Ilaija yedada nyebo ăh popleyinâ nâ, dĕ ĕh ka oh sedao Nyesoa, nenh oh kwĕda Beăle mâ nâ; â kwĕdao dĭ â po nâ, "nyenăyedo nĕnonh ah mi ne yimâ, nyânâ â te boa yi, be Nyesoa henh Beăle." Nenh â poda nâ yĕ nâ dĭ, "mâ nâ teĕ Nyesoa ăh prŏfĕte â nu nyebwe donh, nenh Beăle ăh deyâbo oh ni hubwi sŏnh ne nâ wore-sŏnh, wore sŏhn ne nâ pu. Bah ya bllĕ sŏhn, bah hade âbe, nenh na nyebwe tu mu âbe kba.

Nenh bah ktyĕ ah blli, nenh bah po ně wowone na kĕ, nĕma ah nah twene na. Nenh kre mi nĕnĕ numâ yĭ; nenh bah dă Beăle, tĕ â na sie ah blli; nenh mâ mie na Nyesoa dă, â mu nĕnĕ sie yĭ. Nenh nyânâ mi na bro mâ tĕmâ ĕh mu teble sie, nânonh bâ nu Nyesoa."

Nenh nyebo ăh popleyinâ tuda nâ gne, oh po nâ, "hanhte ne pede; kre bu nu nĕ."

Nenh oh nuna Ilaija ăh winh; oh dăda Beăle dăa, wĕnh yada nenh tĕ ĕh nuna wĕnhtyo, oh yadedade winh, oh po nâ, "O Beăle wĕnh! O Beâle wĕnh!" Kre nyâ yeda no gne tu. Nenh hede oh pumunina âlta kĕ. Nenh tĕ ĕh nuna wĕnhtyo Ilaija khadeda no, â po nâ, "yaede winh, bedăne Beăle â hlĭhlĭde ne; bedăne â mu daba; nenh bedăne â mâe ne." Nenh oh peda hedĕ, oh weda, oh hlăda ohdui teble nâ, wa fĕ weda nyĭnâ. Nenh Ilaija poda nyebo yĕ nâ, "bah krĭnede mo mâ nâ." Nenh â nuna âlta, nenh â poda na âlta kĕ, nenh â ktyĕda â blli, â poda nĕ na kĕ.

Nenh â bededa Nyesoa mâ, â po nâ, "O Nyesoa! Ebrehăm ăh Nyesoa, Aisake ăh Nyesoa, Jekobo ăh Nyesoa, nu nyebo nononh oh mu nĕ ibo nyenăyedo nĕnonh tĕ teĕ nah leyu nonh, nenh oh mu nĕ ibo măh donh teĕ Nyesoa kre Ĭsreĕlwĕ mâ, nenh oh mu wa Kââ Nyesoa yĕ hmĕ." Nenh hede na wodade Nyesoa mâ kre yeu, ĕh bidade bro mâ, ĕh siena blli kâ na hĕ, nenh sie yini, nenh ĕh măena ni pĕpĕ

wĕ. Tĕ nyebo ăh popleyinâ yida ne, oh podade wa yibwi huru, nenh oh poda nâ, "Jehova mâ Nyesoa! Jehova mâ Nyesoa!" Nenh Ilaija nuna nyebo oh krâda Beăle ăh deyâbo, nenh â lada no wĕ kre Kaishŏn ă ni-bwĭ. Nenh Ilaija leleda Ehăbe bâ duda yĕ, bâ dida dĕ, nenh bâ nana ni, kâre nunh peplănde mina hlădemâ. Nenh Ehăbe nuna nĕ, â dida dĕ, â nana ni. Nenh Ilaija kâ â leyu hĕ oh munade tebwe lu. Nenh Ilaija kŏdade â yibwa â kone idi, nenh â leleda â leyu bâ tadade idu kĕ nâ.

Nenh â munade, â tĕdade nâ, nenh tĕ Ilaija yedada nâ nunh ăh te nâ, â po nâ, "ye dĕ yi." Nenh Ilaija leleda nâ, bâ munade wenh hmnhlesŏnh bâ tada nâ.

Tĕ leyu wĕdedade wenh hmnhlesŏnh, â yida nunh kpanh bwĭ ĕh nenade idu kĕ.

Nenh Ilaija leleda nâ, bâ muna Ehăbe lele, bâ kekada, bâ muna â bli, nunh ĕh neh teda nâ hlăde. Nenh hede worĕworĕ nunh hwĕ bidao, nenh Ehăbe bidao â tyăreŏte kĕ, â munade Jĕzreĕle.

Nenh Ilaija gegrada â dăro, â hwidida â hinenao Ehăbe nya, â dida Jĕzreĕle ăh kĭnu-winhyĕ. Nenh Ehăbe leleda â nyĭnĕ Jĕzebĕle teble biyĕ ne Ilaija nuna, ĕh mâ tĕ â lada Beăle ăh deyâbo pĕpĕ wĕ. Nenh Jĕzebĕle bida yero, nenh â tĕdade nyebwe te Ilaija mâ, bâ leleda nâ â minâo nâ lamâ. Tĕ Ilaija wânhna te nĕnonh, â pida hwanonh, â dudu yĕ â munade tĕde donh, ĕh nyĭne mâna Biĕrshiba.

Nenh â sedăde â leyu kre Biĕrshiba, nenh â munade wanh kudi, nenh â nenao tu donh biyo, nenh â ideda bâ koda. Tĕ â mâena ne tu biyo, Nyesoa ăh enje toda nâ nâ, nenh â poda nâ yĕ nâ, "du yĕ, beh di dĕ." Nenh â yida frâ kâ ni hĕ, nenh â dida frâ, â nana ni, nenh â pĕdao dĭ.

Nenh enje toda nâ nâ wenh sŏnh, nenh â duda yĕ, â dida dĕ dĭ. Nenh â wodade, â munade Horĕbe ăh tĕbwe lu, nenh nyenăyede ăh wore-sŏnh â yeda dĕ di.

Nenh Nyesoa tededa nâ âdui yĕ, nenh â leleda nâ bâ muna Dămăskŭse ăh wanh mâ, nenh bâ tanhna nyebwe te, â nyĭne mâna Hăzeĕle bâ nu nâ kĭnh mâ kre Sĭria; nenh bâ tanhna Jihu bâ nuna nâ kĭnh mâ kre Ĭsreĕle ăh bli; nenh bâ tanhna nyebwe te â nyĭne mâna Ilaisha, bâ nu nâ prŏfĕte ko âdui penh. Nenh Ilaija muna, â nuna dene Nyesoa leleda nâ bâ nuna.

Nenh Benhedăde, nâ mâna Sĭria ăh kĭnh, didade bâ hwânhna Ehăbe mâ. Nenh kĭnhbo ăh woro ne nâ pu, pu ne nâ sŏnh, oh kwĕda Bĕnhehăde mâ boh hĕeda nâ, boh hwânh Ĭsreĕlwĕ mâ. Nenh Ehăbe pida hwanonh baka. Nenh Nyesoa leleda nâ â mina nâ Bĕnhedăde kâ â nyebo ăh popleyinâ hĕ hnyimâ. Nenh Ĭsreĕlwĕ hwânhna Sĭriawĕ wenh sŏnh, nenh oh duda no.

Tĕ Bĕnhedăde yida Ĭsreĕlwĕ lada â nyebo ăhdo poplănde, â tedade nyebo boh muna Ehăbe mâ bade

bâ hada nâ konâ. Nenh ware nina Ehăbe ko Bĕnhedăde mâ, kre â yeda nâ la.

Nenh Nyesoa pededa Ehăbe yero nâ, kâre â hada Bĕnhedăde konâ. Nenh â tĕdade â prŏfĕtĕ bâ leleda Ehăbe, kâre â hada Sĭria ăh kĭnh konâ, nenh â nyebwe tu â mina komâ. Nenh ware nina Ehăbe baka, nenh â munade â bli. Nenh nyebwe te â nyĭne mâna Nebŏthe, â tinade Jĕzreĕle. Nenh â kâda kburo, ĕh kwanena Ehăbe ăh kai mâ nâ. Nenh Ehăbe idĕda Nebŏthe bâ pruda nâ â kburo mâ, nĕma Nebŏthe yeda wĕnh. Nenh Ehăbe peda yero baka, kâre Nebŏthe yeda wĕnh bâ prudeda nâ kburo nâ. Nenh Ehăbe ăh nyĭnĕ Jĕzebĕle, tĕ â yida ne kranh yaeda Ehăbe wude, â yedada nâ nâ, â po nâ, "dĕ ĕh ya monh kranh wude dĭ? nenh dĕ ĕh nie monh ware?"

Nenh Ehăbe leleda nâ. Tĕ Jĕzebĕle wânhna nĕ, â poda nâ yĕ nâ, "nah tu dui swĕnh ko ĕh ta; ware nah nu monh dĭ." Nenh Jĕzebĕle leleda Ĭsreĕlwĕ ăh nyekbade boh nu Nebŏthe blidi mâ. Nenh nyekbade nononh nuna Jĕzebĕle ăh winh, nenh oh lada Nebŏthe.

Tĕ oh lada nâ Ehăbe munade â kburo; nenh tĕ â nenade, Ilaija didade, nenh â poda nâ yĕ nâ, "Nyesoa mi monh lamâ kâ nah iru pĕpĕ hĕ, kâre mâ la Nebŏthe, nenh kba â kburo; nenh kbwinh mi Jĕzebĕle ăh fĕ dimâ yĭ." Nenh Jehŏsefăte, nâ mâna Judĭa ăh kĭnh, kâ Ehăbe hĕ, oh munade boh

hwânhna Sĭriawĕ mâ, nenh Sĭriawĕ lada Ehăbe, nenh Ĭsreĕlwĕ kbada nâ â bli. Nenh â yu Ehăzaia nuna kĭnh kre Ĭsreĕle ăh bli, ko â buo penh; nenh â nuna kbŭne kukwi, tene â buo kâ â de hè oh nuna ne

EHĂZAIA.

Nenh Ehăzaia krĕeda, nenh â tĕdade nyebo gĭdĕ hwĕ mâ, â nyĭne mâna Beălzibŭbe, boh yeda nâ nâ be â mina hanhka nemâ dĭ. Nenh Jehova ăh enje leleda Ilaija bâ mwainena Ehăzaia ăh nyebo nya. Nenh Ilaija muna, nenh â poda no yĕ nâ, "Ple Nyesoa yede Ĭsreĕle ăh bli ne, ah mi gĭdĕ nâ yedamâ tĕ Ehăzaia mi hanhka nemâ dĭ?"

Nenh â leleda no Ehăzaia mina komâ: nenh hede nyebo nononh oh muna lĭ.

Nenh Ehăzaia yedada no nâ, â po nâ, "dĕĕ ahmu die lĭ?" nenh oh leleda nâ te ne Ilaija tuda no yĕ. Nenh Ehăzaia pededa Ilaija yero nâ, nenh â leleda â beyâ te bâ kbada sedibo wore-sŏnh ne nâ pu, nenh bâ yada nâ Ilaija. Nenh beyâ nânonh â kâ sedibo hĕ, oh munade, nenh tĕ oh yida Ilaija, oh poda nâ yĕ nâ, "mâh Nyesoa ăh nyebwe nonh, beh di, beh kwĕ amo mâ." Nenh Ilaija poda ná, "ne nu Nyesoa ăh nyebwe, neh na bĕh wode yeu, bĕh la ahmonh." Nenh na wodade yeu, nenh ĕh lada beyâ nânonh kâ â sedibo ăh pĕpĕ hĕ. Nenh Ehăzaia tĕdade beyâ be kâ sedibo ăh wore-sŏnh ne nâ

pu be hĕ boh yada nâ. Tĕ oh didade Ilaija mâ, oh poda nâ yĕ nâ, "mâh Nyesoa nyebwĕ nonh, beh di worĕworĕ, beh kwĕ amo mâ." Nenh Ilaija poda nâ, "ne nu Nyesoa ăh nyebwe, nenh na bĕh wode yeu, nenh bĕh la ahmonh."

Nenh na wodade yeu dĭ, nenh ĕh lada no pĕpĕ wĕ. Nenh Ehăzaia tĕdade beyâ be kâ sedibo be hĕ, boh yada nâ Ilaija.

Nenh beyâ nânonh, â iboda nĕ tĕ Ilaija mâna Nyesoa ăh prŏfĕte, nenh â pida hwanonh baka, nenh â poda â kone huru, â badeda Ilaija â nah lada nâ kâ â nyebo hĕ. Nenh Jehova ăh enje hlĭda Ilaija mâ, â po nâ, "nah pida hwanonh, kwĕ nâ mâ." Nenh Ilaija duda yĕ, â munade Ehăzaia mâ, nenh â leleda nâ kâre â tĕdade nyebo Beălzibŭbe mâ, â mina komâ ko ĕh ta. Nenh Ehăzaia koda, nenh â yu Jihorăm nuna kĭnh kre Ĭsreĕle ăh bli ko â buo penh.

ILAISHA.

Nenh tĕ Nyesoa gĭdada nĕ kre â woro kudi bâ kbada Ilaija yeu, Ilaija kâ Ilaisha hĕ, oh munade Gĭlgâle. Nenh Ilaija leleda Ilaisha bâ sedade Gĭlgâle, nenh â nyebwe tu bâ munade Bĕtĕle. Nĕma Ilaisha yeda wĕnh, â po nâ, "mi monh mâ kwĕmâ." Nenh oh sŏhn oh munade Bĕtĕle.

Nenh prŏfĕtebo ăh mânaoh oh didade Ilaisha mâ, oh yedada nâ nâ, oh po nâ, "ibo Jehova mi

nah buo yeu kbamâ nyenĕ nĕnonh?" Â tuda no gne, â po nâ, "ibo nĕ ne, bah nu kbwe." Nenh Ilaija leleda Ilaisha bâ sedade Bĕtĕle, nenh â nyebwe tu bâ munade Jĕreko. Nĕma Ilaisha yeda nĕ kĕ wĕnh, â poda nâ, "kwĕ monh mâ kre Jĕreko. Nenh prŏfĕtebo ăh mânaoh no nenade Jĕreko, oh didade Ilaisha mâ, oh poda nâ yĕ nâ, "ibo nĕ tĕ Jehova mi nah buo yeu kbamâ nyenĕ nĕnonh?" Nenh â poda nâ, "awĭ, ibo nĕ ne, bah nu kbwe." Nenh Ilaija leleda Ilaisha bâ sedade Jĕreko, nenh â nyebwe tu bâ munade Jâdăne; nĕma Ilaisha leleda nă, â po nâ, "nah seo monh, tĕne mide, kre be mude yĭ." Nenh oh sŏnh oh munade Jâdăne, nenh tĕ oh nyĭnĕnao niwinhyĕ, Ilaija poplada â dăro, nenh â pinao â dăro ni kĕ nâ, nenh ni grăda nĕ, nenh Ilaija kâ Ilaisha hĕ, oh năna mĕmă bro kĕ, oh tana Jâdăne. Nenh Ilaija poda Ilaisha yĕ nâ, "lele mo dĕnĕ be nu ko monh mâ, ple mu yeu kbĕe." Ilaisha poda nâ, "nu mo be wo monh yĕ, suu nâ nede monh mâ, bĕh hodĕ mo fĕ yĭ." Nenh kre ĕh nena, tĕ oh yida mi, oh yida mli, hede oh yida tyăreŏtĕ kâ soya hĕ, eh hwŏnh na yĕ, nenh nunh-kpanh kbada Ilaija yeu. Ilaija yeda ko, â nena konâ Nyesoa kbada nâ yeu.

Nenh Ilaisha duda Ilaija ăh dăro, â muna lĭ, â nyĭnĕnao Jâdăne winhe, nenh tĕ â nyĭnĕnao, hede â nuna Ilaija ăh dăro â hlăda ni, nenh ni grăde nâ, nenh â năna mĕmă bro kĕ, â bĕda nĕ tiĕ.

Nenh prŏfĕtebo ă mânaoh no nenade Jĕreko tĕ oh yida dĕnĕ Ilaisha nuna, oh iboda nĕ tĕ Ilaija ăh suu bidao Ilaisha fĕ nâ, hede oh dida nâ nya bĕdemâ.

Nenh oh poda nâ yĕ nâ, "nyebo ăh wore-sŏnh ne nâ pu, oh nedĕ amo nyenh, a bade monh boh mu Ilaija nâ pânh, kâre a wore yĕ bedăne Nyesoa pode nâ tebwe pedu te lu." Ilaija poda nâ, "Ondu, ah nah nu nĕ." Nĕma tĕ oh bĕdeda nâ baka, â leleda no, â po nâ "bah mu."

Nenh oh muna, oh pânhna nâ nâ nyenăyede tanh, kre oh yeda nâ yi. Nenh oh muna Ilaisha mâ, oh poda nâ yĕ nâ, "a bro nĕnonh ĕh ne hanh-ka, nĕma a ni ĕh ye hanh ni nonh." Nenh Ilaisha leleda no boh yada nâ ta dĕ. Nenh oh nuna nĕ, nenh â podade ta nânonh ni mâ; nenh ĕh nuna hanh ni. Nenh Ilaisha wodade Jĕreko, â munade Bĕtĕle. Tĕ â nĕna tide hyĕiru peplănde khădeda nâ, oh dădeda nâ kbokbra ktyĕâ. Nenh â gĭdida no Nyesoa ăh nyĭne, nenh worĕworĕ mllŭ peplănde (eh nyĭne mâ bă̆ă,) wodade wanh kudi, nenh eh lada hyĕiru nonh wa wore-sŏnh ne nâ sŏnh.

Nenh Ehăbe ăh yu Jehorăm nuna kĭnh kre Isreĕle ăh bli, nenh Jehŏsefăte nuna kĭnh kre Judia ăh bli; Jehorăm poda â buo ăh gĭdi wanh, nĕma â nuna kbŭne kukwi ti peplăndĕ.

Nenh tede kene Moăbwĕ oh yĕda Ehăbe blăbleiru peplănde yĕ nâ; nĕma tĕ Ehăbe koda, oh yeda

â yu Jehorăm dĕ ya. Nenh ĕh nenade Jehorăm ăh woro kudi bâ kbadade Moăbwĕ ăh bli tonh.

Nenh â tĕdade nyebo boh dăda Jehŏsefăte bâ kwĕda nâ mâ, boh muna Moăbwĕ tonh mâ kba, boh muna no yĕ hwânh.

Nenh Jehŏsefăte wĕnhena. Nenh Jehorăm kâ Jehŏsefăte hĕ oh munade bro te kĕ, ĕh nyĭne mâna Idŏme ; nenh Idŏme ăh kĭnh kwĕda no mâ, oh kbadade Moăbwĕ tonh mâ : nenh kĭnhbo tanh nononh oh yedada Ilaisha nâ, boh kbadade Moăbwĕ ăh bli tonh. Nenh Ilaisha leleda no Nyesoa mina no hĕemâ. Nenh oh muna, oh hwânhna Moăbwĕ mâ, nenh oh blăda no nâ, nenh oh siena wa orĕnh pĕpĕ wĕ. Nenh Ilaisha nuna prŏfĕte hwĕ : â nuna seyănede peplănde. Nenh kre ĕh nena, nyĭnĕ te tinade bro te kĕ ĕh nyĭne mâna Shunĕm, nenh nyĭnĕ nânonh â yada beyâ, â yeda yu kâ. Nenh tĕ â nina hanh de ko Ilaisha mâ ăh ta, Nyesoa nuna nâ â kâeda nyebĕ yu. Nenh tĕ nyebĕ yu nânonh â kunhna, nyenăyedo te donh, â kâ â buo hĕ oh munade ge ; nenh tĕ oh nenade ge, â krĕeda, nenh â buo kbada nâ â de mâ, nenh wĕnhtyo â koda. Nenh â de bida â kăsera kĕ, nenh â munade Ilaisha mâ, nenh â badeda nâ bâ dida â bli kai biyo, nenh bâ hada â yu konâ. Nenh Ilaisha kwĕda nâ mâ â bededa Nyesoa mâ ko hya nânonh ăh ta, nenh Nyesoa wânhna â bedewinh, nenh â hada hya konâ.

Nenh Sĭria ăh kĭnh kâda beyâ hwĕ, â nyĭne mâna Neemăn. Nenh Neemăn mâna hĭna-nuâ nenao. Nenh deyâbo no nenade bro nânonh kĕ, oh yeda ne wĕ boh penhyanhe hĭna. Nenh Ĭsreĕle ăh nyĭnĕ hya te nenade Neemăn ăh nyĭnĕ ăh kai biyo. Nenh âh hlĭda Neemăn ăh nyĭnĕ mâ, â po nâ, "O! buo bâ yi prŏfĕtĕ nâ ne Ĭsreĕle ăh bli, tĕ â na penhyanh â hĭna." Nenh oh leleda Neemăn te ne nyĭnĕ hya tida. Nenh tĕ Sĭriawĕ ăh kĭnh wânhna te nĕnonh, â hnyina Neemăn kĭnedĕ kâ wudi peplănde hĕ, nenh â tĕdade nâ Ĭsreĕle ăh kĭnh mâ, ko â hĭna ăh te. Tĕ Neemăn didade Ĭsreĕle ăh kĭnh mâ, hede kĭnh peda yero, â po nâ, "ple mâ Nyesoa â lĕ nyebwe, â hĕ nyebwe konâ?" Nenh tĕ Ilaisha wânhna nĕ, â tĕdade nyebwe te Ĭsreĕle ăh kĭnh mâ, â po nâ, bâ leleda Neemăn bâ didao nâ mâ. Nenh hede Neemăn didao Ilaisha mâ, â nyĭnanao â kai yĕ. Nenh Ilaisha tĕdade nyebwe te â leleda nâ, bâ munade Jâdăne, nenh bâ bida eh ni wenh hmnhlesŏnh, nenh â hĭna muna wĕ. Tĕ Neemăn wânhna winh nĕnonh, â peda yero baka. Â poda nâ, "ple nibanh yede a bli neĕ? Nenh a nibenh Abana kâ Fapa hĕ eh sŏnh eh yeo hanhka ne, eh ye Ĭsreĕle ăh nibenh ăh popleyinâ ne hi? Nenh ne plĕda ne mâ, na kwĕnh ye penhyanhĕ?" Nenh Neemăn ăh leyiru badeda nâ, oh po nâ, "Buo, bĕde monh ne beh nu dĕnĕ prŏfĕte lele monh beh nu." Nenh Neemăn wĕnhna, â munade

Jâdăne, nenh â plĕda âdui wenh hmnhlesŏnh, nenh worĕworĕ â hĭna ĕh wĕda. Nenh â munade Ilaisha mâ dĭ, nenh â idada bâ hnyina Ilaisha wudi kâ raure hĕ, nĕma Ilaisha yeda nĕ wĕnh bâ kbada dĕ. Nenh Neemăn wodao nâ mâ, â muna â bli lĭ dĭ.

Nenh kre ĕh nena tĕ â muna, Ilaisha ăh leyu Gihăzai kwedao nâ mâ, â kbada se, â po nâ, Ilaisha tĕdade nâ Neemăn mâ tĕ â na hnyina nâ wudi kâ raure hĕ.

Nenh Neemăn hnyina nâ. Tĕ Gihăzai dida lĭ, â hudida wudi kâ raure hĕ: nenh â padade kai biyo, â nyĭnanao Ilaisha yĕ. Nenh Ilaisha poda nâ yĕ nâ, "tĕ woĕ?" Gihăzai po nâ, "nah leyu yea tĕde mi." Nenh Ilaisha poda nâ, "nu se, ne ibo nĕ ne tĕ kwĕ Neemăn mâ, nenh te nu kbŭne kukwi nĕnonh Neemăn ăh hĭna mi monh fĕ nemâ ti biyĕ, ĕh minâ nah tibwa ăh fĕ nemâ yĭ." Nenh Gihăzai nenao Ilaisha yĕ, hĭna bĭda nâ fĕ donhdonh. Nenh kre ĕh nena prŏfĕtebo ăh mânaoh oh leleda Ilaisha, oh po nâ, "tĕne a tinho a yede waine, a bade mon ne ba po kai hwĕ a mu nâ biyo tinh." Nenh Ilaisha leleda no boh nuna nĕ. Nenh tĕ oh muna ti bĕmâ, âbe ăh twĕ bidade ni ăh wudo kudi. Nenh oh leleda Ilaisha, oh po nâ, "twĕ nâ wanh, â ye nĕ kâ, â idĕde nĕ nyebwe te nâ." Nenh kre Ilaisha nuna, â bĕda tu bwĭ, â poda nĕ ni mâ, nenh hede twĕ ĕh luida, nenh prŏfĕtebo ăh mânaoh oh krâda nĕ. Nenh kre ĕh nena, Sĭria ăh kĭnh kba-

dade Isreĕle ăh bli tonh. Tĕ â tĕdade nyebo Isreĕle ăh bli boh muna Ĭsreĕlwĕ ăh kĭnh la, nenh Ilaisha leleda kĭnh nânonh dĕnĕ oh idada boh nuna nâ mâ, kre Ĭsreĕle ăh kĭnh yeda tĕde nĕnonh mu. Nenh dĕ nĕ nedĕ ĕh yĕeda Sĭria ăh kĭnh kranh wude, kre â nuna, â dăda â leyiru â yedada no nâ, â po nâ, "ple ah neh heya mo kĕ nâ, ah ne lele mo ah bae te nâ gmwĕnh Ĭsreĕle ăh kĭnh mâ?" Oh tuda nâ gne, oh po nâ, "ĕh ye Ilaisha nâ lele Isreĕle ăh kĭnh ti biyĕ dĕnĕ a idĕ ba nu nâ mâ, ple kĭnh â ti âdui yi mâ."

Nenh hede Sĭria ăh kĭnh tĕdade nyebo poplănde boh krâda Ilaisha, nenh boh lada nâ. Nenh tâ oh didade, oh gradedade orânh nâ â kudi Ilaisha nenade. Nenh tĕ Ilaisha ăh leyu yida nyebo nononh, â pida hwanonh baka, nĕma Ilaisha poda nâ yĕ nâ, "nah pi hwanonh, Nyesoa neo amo mâ, â ne kbenh ĕh hio a nyanhoh ăh popleyinâ ăh kbenh." Nenh Ilaisha bededa Nyesoa mâ, nenh Nyesoa nuna nyebo nononh oh dâda. Nenh hede Ilaisha năena no â kbadade no Ĭsreĕle ăh kĭnh mâ: nenh Ilaisha bededa Nyesoa mâ dĭ, nenh Nyesoa krada wa yi yĕ, nenh oh yidoda nĕ tĕ oh nenade Ĭsreĕle ăh blĭ.

Nenh Ĭsreĕle ăh kĭnh yedada Ilaisha nâ, â po nâ, "Buo, ple be la no." Nenh Ilaisha po nâ, "ple ne krâ nyebo tonh kĕ mue no lamâ? Nah la nyono nedĕ: dĕnĕ mâ hanh dĕ, hnyi no ni boh na, nenh hnyi no frâ boh di nĕ, nenh beh tĕ no nâ oh mu wa

bli mu." Nenh Isreĕle ăh kĭnh nuna Ilaisha ăh winh, â hnyina no dibade, nenh â tĕda no nâ.

Nenh Bĕnhedăde kbada Ĭsreĕle ăh bli tonh dĭ nenh â kâ â nyebo hĕ, oh gradedade Sămeria nâ, nenh oh kadade nyebo ăh popleyinâ kâ kĭnh hĕ yĕ Nenh kanonh hwĕ nenade Ĭsreĕlwĕ nyenh.

Nenh Ilaisha leleda nyebo worĕworĕ oh mina dibade peplănde yimâ.

Nenh worĕworĕ Nyesoa nuna Sĭriawĕ oh pida hwanonh baka, oh sedao wa dibade kâ wa wudi hĕ, nenh oh kwidida, oh munade wa bli. Nenh Ĭsreĕlwĕ wànhna nĕ, nenh oh wodade orânh, nenh oh dida Sĭriawĕ ăh dibade, nenh oh kbadade wa teble ne oh sedao. Nenh Bĕnhedăde koda, nenh nyebwe te â nyĭne mâna Hăzeĕle nuna kĭnh kre Sĭria ko Bĕnhedăde penh. Ti nĕnonh kĕ Jorăm, nâ mâna Ehăbe ăh yu, nuna kĭnh kre Ĭsreĕle ăh bli; nenh Jihorăm, nâ mâna Jehŏsefăte ăh yu, nuna kĭnh kre Judia ăh bli.

Nenh Jihorăm nuna kbŭne kukwi, nenh â nuna kĭnh yede behănhbehănh, ple â koda. Â yu, nâ â nyĭne mâna Ăhezaia nuna kĭnh ko â buo penh; nenh nâ nuna kbŭne kukwi yĭ.

Nenh kre ēh nena, Ilaisha tĕdade prŏfĕtebo ăh mânaâ tĕde donh ēh nyĭne mâna Remŏte-Gĭlyăde, bâ tanhna nyebwe te â nyĭne mâna Jihu, tĕ â na nuna kĭnh dĕ kre Ĭsreĕle ăh bli. Nenh prŏfĕtebo ăh mânaâ, â muna, â tanhna Jihu. Nenh Jihu kâ

nyono oh nenao nâ mâ hĕ, oh munade Jĕzreĕle, nenh Jihu lada Jorăm kâ Ăhezaia hĕ. Nenh â nuna nyebo oh lada Ehăbe ăh nyĭnĕ Jĕzebĕle, kâre â lada Nyesoa ăh prŏfĕtebo poplănde ăh ta. Nenh oh podade Jorăm Nebŏte ăh kburo kudi, nenh kbwinh dida Jĕzebĕle ăh fĕ, tĕne prŏfĕte Ilaija tida.

Nenh Jihu kĭnena kĭnedĕ, nenh â tĕda nyebo boh kbada nĕ Jĕzreĕle, â leleda nyebo no nenade Jĕzreĕle boh lada Ehăbe ăh iru pĕpĕ wĕ. Nenh tĕ nyebo nononh oh pida Jihu ăh hwanonh baka, oh nuna dĕnĕ â leleda no boh nuna. Oh lada Ehăbe ăh iru ăh popleyinâ nenh oh poda wa li tebe kudi, nenh oh yada de ne Jihu mâ. Nenh tĕ Jihu yida Sămeria mi, â kâ Ăhezaia ăh bebuno hĕ oh mwainena. Nenh Jihu yedada no nâ, â po nâ, "ahmu nyebo be neo?" Oh po nâ, "a mâ Ăhezaia ăh bebuno." Nenh Jihu leleda nyebo boh krâda no, nenh boh lada no pĕpĕ wĕ. Nenh oh nuna nĕ. Nyesoa woda Jihu mâ â lada Ehăbe ăh tibwa ăh popleyinâ kâre Ehăbe nuna kbŭne kukwi baka: nenh â tibwa ăh popleyinâ nuna kbŭne kukwi yĭ. Nenh Jihu lada nyono oh popleyinâ oh bededa Beăle mâ nâ; nenh â siena Beăle kâ gĭdi ăh popleyinâ hĕ, nenh â worĕda Beăle ăh kai bro mâ. Jihu nuna kĭnh kre Ĭsreĕle ăh bli yede ăh woro ne nâ yede behănhbehănh ple â koda. Nenh â yu Jehoăze nuna kĭnh kre â buo penh. Nenh kre Judia

ăh bli, tĕ Ăhezaia ăh de Ătelaia yida â yu koda ne, â lada â bebuno ăh popleyinâ, nenh â nuna kĭnh dĕ kre Judia ăh bli. Nĕma nyĭnĕ te hada Ăhezaia ăh yu donh, â nyĭne mânâ Joăshe, konâ; nenh â hudida nâ ne yede hmnhledonh.

Nenh nyebo ăh popleyinâ oh didade Nyesoa ăh kai mâ, nenh oh tanhna Joăshe, oh nuna nâ kĭnh mâ kre Judia ăh bli, nenh oh lada Ătelaia. Joăshe nuna kĭnh yede wore-sŏnh. Â mâna hanh nyebwe nenao, â nuna hanh kbŭne. Â nowănena Nyesoa, nenh â nuna nyebo oh hmlĕnena Nyesoa ăh kai. Nĕma â leyiru nuna nâ blidi mâ, oh lada nâ, nenh â yu Ămezaia nuna kĭnh ko ấ buo penh kre Judia ăh bli.

Nenh Jehoăze, nâ mâna Ĭsreĕlwĕ ăh kinh, â nuna kbŭne kukwi, â bededa gĭdi mâ nâ. Nenh Sĭria ăh kĭnh didade, â hwânhna Ĭsreĕlwĕ mâ, nenh â duda no. Â lada oh do poplănde, nenh â nuna no ka kuku baka. Nenh Jehoăze badeda Nyesoa, nenh Nyesoa hada no Sĭriawĕ ăh kwa. Nenh Jehoăze koda, nenh â yu Joăshe nuna kĭnh ko â buo penh. Â nuna kbŭne kukwi yı. Yi nĕnonh kĕ Ilaisha koda, nenh oh hadao nâ. Nenh nyenăyedo te ăh ta, tĕ oh minao nyebwe te hamâ, oh wânhna ne "Sĭriawĕ di ne, oh ya tonh," nenh tĕ oh pida hwanonh, oh kekada, nyânâ oh hadao, oh podade nâ Ilaisha ăh wudida kudi, nenh tĕ â toda Ilaisha ăh krenh nâ, koâ woda konâ, â nyĭnanao. Nenh

Judiawĕ ăh kĭnh Ămezaia, â mâna hanh nyebwe nenao. Nenh â kbada tonh Idŏmwĕ ăh bli, nenh â lada Idŏmwĕ ăh kĭnh kâ nyebo poplănde hĕ. Nenh â dăda Ĭsreĕlwĕ ăh kĭnh Jehoăze bâ hwânh nâ mâ. Nenh Jehoăze didade, nenh â duda Judiawĕ, nenh â krâda Ămezaia.

Nenh Jehoăze munade Jĕruselĕm, nenh â worada Jĕruselĕm ăh tanh-kbinh.

Â hadade yinânâ teble peplănde Nyesoa kai biyo, nenh â kbada ne ah bli.

Nenh Jehoăze koda, nenh â yu Jĕroboăm nuna kĭnh ko â buo penh. Nenh nyono nenade Jĕruselĕm oh gĭdada ne boh lada Ămezaia. Tĕ Ămezaia wânhna nĕ, â kwidida, â munade tĕde, nâ â nyĭne mânâ Lekĭshe. Nenh nyebo te oh wodade Jĕruselĕm, oh munade Lekĭshe, nenh oh lada Ămezaia.

Nenh oh yadade nâ Jĕruselĕm, nenh krenonh oh hadedade nâ. Nenh oh nuna Ămezaia ăh yu Ăzeraia kĭnh kre Judiawĕ ăh bli. Ăzeraia mâna hanh nyebwe nenao, nenh tĕ â koda, â yu Joshăm nuna kĭnh ko â buo penh.

Nenh kre Ĭsreĕlwĕ ăh bli, Zăkeraia nuna kĭnh ko â buo Jĕroboăm penh ; nenh â nuna kbŭne kukwi, nenh nyebwe te â nyĭne mâna Shălŭm lada nâ, nenh â nuna kĭnh ko â penh. Nenh nyebwe te nâ â nyĭne mâna Mĕnahĕm lada Shălŭm nĕnh â nuna kĭnh ko â penh.

Nenh Mĕnahĕm nuna kĭnh dĕ yede pu, nenh â

koda. Nenh â yu Pĕkehaia nuna kĭnh ko â penh. Pĕkehaia nuna kbŭne kukwi, nenh â beyâ te, nâ â nyĭne mâna Pika lada nâ, nenh â nuna kĭnh dĕ ko â penh. Nenh Pika nuna kbŭne kukwi yĭ, nenh nyebwe te nâ â nyĭne mâna Hoshia lada nâ, nenh â mâna kĭnh ko â penh. Nenh â nuna kbŭne kukwi yĭ, nenh Ăsĭria ăh kĭnh didade Ĭsreĕlwĕ ăh bli, nenh â hwânhna Hoshia mâ, nenh â duda nâ, nenh â kbadade Ĭsreĕlwĕ â bli. Ĭsreĕlwĕ worada Nyesoa ăh tedi ne. Oh nuna gĭdi, nenh oh bededa ne mâ nâ, oh hĭnuna Nyesoa ăh te mâ, nĕ ĕh ka Nyesoa woda Ăsĭria ăh kĭnh mâ, â kbada no Ăsĭria ăh bli. Kĭnh nânonh â kbadade Ĭsreĕlwĕ Ăsĭria mâ, â nyĭne mâna Shălmaniza. Kre Judiawĕ ăh bli kĭnh Jothăm mâna hanh nyebwe nenao. Â nuna hanh kbŭne. Â nuna kĭnh yede pu ne nâ yede hmnhledonh, nenh â koda; nenh â yu Ehăze nuna kĭnh ko â penh. Ehăze mâna nyebwe kuku, nenh â worada Nyesoa ăh tedi ne baka. Nenh Pika, nâ mâna Ĭsreĕlwĕ ăh kĭnh, kâ Sĭriawĕ ăh kĭnh Rizĕn hĕ, oh didade boh hwânhna Ehăze mâ. Nenh Ehăze dăda Ăsĭriawĕ ăh kĭnh bă hĕeda nâ. Nenh Ăsĭriawĕ ăh kĭnh didade, nenh â hwânhna Rizĕn mâ, nenh â lada nâ. Nenh Ehăze nuna kbŭne kukwi baka, nenh â koda.

Nenh â yu Hĕzekaia nuna kĭnh dĕ ko â penh. Hĕzekaia mâna hanh nyebwe nenao, â nowănena Nyesoa nenh â tuda Nyesoa ăh gmĕnh yimâ. Ă

worada gĭdi ăh pĕpĕ bro mâ. Tĕ Hĕzekaia mâna kĭnh kre Judia ăh bli, Ăsĭria ăh kĭnh Sĕnâkerĭbe, nâ â dida bâ hwânh nâ mâ; â idĕda bâ kbada Hĕzekaia kâ â nyebo hĕ â bli. Nenh kre ĕh nena Sĕnăkerĭbe ăh beyâ hwĕ, â nyĭne mâna Răbshika, â kwanena Jĕruselĕm tanh-kbinh mâ nâ, nenh â dăda Jĕruselĕmwĕ. Â hlĭda no mâ, â po nâ, "ah nah wo Hĕzekaia mâ, â nah boe ahmonh ne; Nyesoa yede nĕ wĕ bâ ha ahmonh Ăsĭria ăh kĭnh kwa." Nenh nyebo no nenade Jĕruselĕm oh yeda nâ gne tu. Tĕ Hĕzekaia wânhna Răbshika ăh winh, â kĕnana â raure, nenh â munade Nyesoa ăh kai biyo, bâ bededa Nyesoa mâ nâ. Nenh â tĕdade nyebo sŏnh Aisea mâ, boh leleda nâ bâ badeda Nyesoa ko Jĕruselĕmwĕ ăh ta. Aisea mâna Nyesoa ăh prŏfĕte nenao.

Nenh â poda Hĕzekaia yĕ nâ, "nah pi Răbshika ăh winh hwanonh, kâre Nyesoa wĕde bâ ha monh konâ, kâ Jĕruselĕmwĕ hĕ." Nenh Aisea leleda nâ, "Nyesoa mi Ăsĭriawĕ nâ blămâ, nĕma â mi Jĕruselĕmwĕ yimâ tumâ." Nenh tâ nĕnonh biyo, Nyesoa ăh enje didade, nenh â lada Ăsĭriawĕ ăh de peplănde, nenh nyenăiru, tĕ nyebo woda nyinâ oh yida nyebo poplănde oh koda. Nenh Sĕnăkerĭbe kâ â nyebo hĕ oh munade wa bli. Nenh nyenăyedo te, tĕ Sĕnăkerĭbe bededa gĭdĕ mâ nâ kre gĭdĕ ăh kai biyo, â nyebĕ iru sŏnh padade kai biyo, nenh oh lada nâ.

Ti nĕnonh kĕ Hĕzekaia krĕda baka, nenh Aisea didade nâ mâ, â leleda nâ, â mina komâ. Nenh Hĕzekaia weda, nenh â badeda Nyesoa bâ hlâda â honhnonh yĕ. Nenh Nyesoa leleda Aisea bâ poda Hĕzekaia yĕ nâ, "Nyesoa yĕ, wănh nah winh ne, nenh mi monh penhyanhmâ, nenh mi yede pu-nâhmnh konâ himâ, nenh ko na leyu Devĭde ăh ta, mi orânh nĕnonh kâ Jĕruselĕmwĕ hĕ yimâ tumâ." Nenh hede Hĕzekaia ăh kwĕnh wĕdaĕ, â nena hanhka. Nenh Băbelŏne ăh kĭnh tĕdade nyebo Hĕzekaia mâ boh yedada nâ â te tĕ â woda konâ. Nenh Hĕzekaia boaeda âdui ăh te yi, â woro yĕ, â mâna nye hwĕ nenao. Nenh â tâdeda nyebo nononh â wudi kâ teble ăh popleyinâ ne â kâda hĕ. Nenh Aisea didade nâ mâ, â yedada nâ nâ, â po nâ, "tĕ nyebo nononh woĕ?" Hĕzekaia po nâ, "oh wode tĕde pedu." Nenh Aisea yedada nâ nâ dĭ, â po nâ, "dĕ oh yiedĕ nah kai biyo?" Nenh Hĕzekaia po nâ, "tede no teble ăh popleyinâ ne kâ yĕ." Nenh Aisea poda nâ, "dĕ ne nu, ĕh ye hanh dĕ, nenh kâre tede no nah teble ăh pĕpĕ ne kâ yĕ, worĕworĕ oh mi nah teble ăh popleyinâ wa bli kbamâ; nenh Băbelŏne ăh kĭnh miwa nah iru â bli kbamâ, nenh nah iru miwa Băbelŏne ăh kĭnh ăh leyiru numâ." Nenh Hĕzekaia nuna kĭnh kre Juda ăh bli yede woro ne nâ yede siedonh, nenh â koda, nenh â yu Măn̆ăsa nuna kĭnh ko â penh.

Măn̆ăsa nuna kbŭne kukwi ĕh hinao Juda ăh

kĭnh pĕpĕ wĕ. Ă worada Nyesoa ăh tedi ne, â nuna gĭdi, nenh â kâ nyebo no nenade Jĕruselĕm hĕ, oh bededa ne mâ nâ. Â leleda nyebo boh bededa Beăle mâ nâ yĭ. Nenh Jĕruselĕmwĕ oh bededa wĕnh mâ nâ, hâbo yini, hneyâ yini. Măn̆ăsa podade gĭdĕ hwĕ Nyesoa ăh kai biyo, nenh nyebo ăh popleyinâ oh yeda Nyesoa dĕ yi; nenh oh didade Nyesoa ăh kai biyo, boh bededa gĭdĕ nânonh mâ nâ. Nenh Măn̆ăsa lada nyebo peplăn̆de kre Jĕruselĕm. Tĕ Nyesoa yida Măn̆ăsa kâ Jĕruselĕmwĕ hĕ oh nuna kbŭne kukwi, â leleda no, â mina no kjidida hwĕ mâ numâ. Â poda no yĕ nâ, "kâre ah nu kbŭne kukwi ti biyĕ, mi ahmonh âh nyăn̆hoh kwa pomâ. Nenh Măn̆ăsa koda, nenh â yu Amŏne nuna kĭnh ko â buo penh. Â nuna kbŭne kukwi ĕh woda â buo ăh dĕ yĭ. Nenh â leyiru gĭdada ne â lela te, nenh oh lada nâ.

Nenh Jĕruselĕmwĕ oh lada leyiru nononh, nenh oh nuna Ămŏne ăh yu Josaia kĭnh mâ kre Juda ăh bli. Josaia mâna hanh nyebwe nenao, â nuna hanh kbŭne ti biyĕ. Â nowăn̆ena Nyesoa, nenh â tuda Nyesoa âh gmĕnh yĭmâ. Â nuna nyebo oh hmlĕnena Nyesoa ăh kai; nenh tĕ oh yida nĕ hmlĕne, oh yĕdeda Nyesoa ăh kĭnedĕ kre Nyesoa kai biyo, nenh Josaia dăda nyebo ăh popleyinâ, nenh â nuna pristebo oh hĭdeda Nyesoa ăh kĭnedĕ ko nyebo mâ. Nenh Josaia wanhda gĭdi ăh pĕpĕ wĕ, ne nenade Jĕruselĕm, nenh â lada deyâbo no kle-

deda gĭdi yĭ. Nyesoa â sĕyĕ â nowanena Josaia. Nenh Josaia kâ Ijĭpe ăh kĭnh oh hwĕnhna tonh Nenh Ijĭpe ah kinh lada Josaia tĕde nâ â nyĭne mâna Migĭdo, nenh oh yada nâ Jĕruselĕm, nenh kre oh hadade nâ. Nenh ware nina nyebo ăh popleyinâ ko Josaia ăh ta, nenh oh weda baka. Nenh oh nuna Jehoahăze kĭnh ko â buo penh.

Nenh Ijĭpe ăh kĭnh didade, nenh â hnyina Ilaiakĭm kĭnh dĕ nenh â kbada Jehoahăze Ijĭpe, nenh Jehoahăze kodedade Ijĭpe. Nenh Ijĭpe ăh kĭnh Fero â hinena Ilaiăkĭm ă nyĭne ne, nenh â tududa nâ Jehoaikĭm nyĭne. Nenh Jehoaikĭm nuna nyebo oh pĕeda sĭlva wudi kâ seke hĕ ko Fero mâ. Nenh Jehoaikĭm nuna kbŭne kukwi baka Nenh Nĕbŭkădněza, nâ mâna Băbelŏne ăh kĭnh, â didade Jĕruselĕm, nenh â nuna Jehoaikĭm â leyu mâ. Nenh Jehoaikĭm nuna â leyu dĕ yede tanh, nenh hede â leleda Nĕbŭkădněza â nah nuna â leyu dĕ dĭ. Nenh hede Nĕbŭkădněza tĕdade nyebo poplănde boh worada Jĕruselĕm ăh tanh-kbinh bro, nenh boh muna Jehoaikĭm kâ Jĕruselĕmwĕ hĕ Băbelŏne yamâ. Nenh Jehoaikĭm koda, nenh â yu Jehoaikĭn nuna kĭnh ko â buo penh.

Nenh â nuna kbŭne kukwi, â woda â buo yĕ. Nenh Nĕbŭkădněza kâ â nyebo hĕ, oh didade Jĕruselĕm, nenh oh gradedade nâ. Nenh Jehoaikĭn kâ â de hĕ, nenh â leyiru yini, â beyâbo yini, oh wodade Jĕruselĕm, oh munade Băbelŏne ăh kĭnh

mâ. Nenh kĭnh nânonh â kbada no Băbelŏne; nenh â hada wudi ăh pĕpĕ kre Jĕruselĕm, nenh â kbada ne Băbelŏne yĭ. Â sedao po nyebo Jĕruselĕm, nenh â nuna Zĕdekaia kĭnh ko po nyebo mâ. Nĕma Zĕdekaia nuna kbŭne kukwi, â worada Nyesoa ăh tedi ne; â leleda â nyebo oh nah nuna leyiru dĕ ko Nĕbukădnĕza mâ. Nenh hede Nĕbukădnĕza kâ â nyebo hĕ, oh munade Jĕruselĕm, nenh oh hwânhna Zĕdekaia mâ. Tĕ Zĕdekaia yida nĕ Băbelŏnewĕ oh mina nâ dumâ, â kâ â beyâ te hĕ, oh wodade Jĕruzelĕm tâ, nenh oh kwidida. Nenh Nĕbukădnĕza ăh sedibo oh kwĕda Zĕdekaia mâ, nenh oh krâda nâ, oh yada nâ kĭnh mâ. Nenh kinh nuna nyebo oh lada Zĕdekaia ăh iru. Nenh oh hadade Zĕdekaia ăh yi, nenh oh moanena nâ, oh kbada nâ Băbelŏne. Nenh Nĕbukădnĕza ăh beyâ, â nyĭne mâna Nĕbuza-ădăn didade Jĕruselĕm, nenh â worada orânh ăh kbinh bro, nenh â siena Nyesoa ăh kai kâ kĭnh ăh kai hĕ, nenh nye hwĕbo ăh kiya yini, nenh â hadade teble peplănde Nyesoa ăh kai biyo, nenh â kbadade ne Băbelŏne. Á kbadade Jĕruselĕmwĕ peplănde yĭ, nenh Băbelŏne âh kĭnh lada oh do poplănde. Nyesoa nâ â wodao Băbelŏne ăh kĭnh mâ â nuna de nenonh kre Jĕruselĕm mâ, kâre Jĕruselĕmwĕ oh sedao nâ ăh ta. Nyesoa leleda Ĭsreĕlwĕ boh nuna dene â leleda no boh nuna, nenh á mina no yimâ tumâ ti biyĕ. Nĕma Ĭsreĕlwĕ sedao Nyesoa, oh bededa gĭdi mâ nâ, nenh oh

worada Nyesoa ăh tedi ne. Nĕ ĕh ka Nyesoa wodao Nĕbukădnĕza mâ â kbada no â bli.

DĂNYĔLE.

Tĕ oh kbada Judawĕ Băbelŏne ăh bli, oh yeda no ka kuku nu kre Băbelŏne.

Kĭnh nânonh â hnyina no hanh tĕde, boh tinade. Nenh â leleda â beyâ te, bâ hadeda timeiru be, nenh bâ hnyina no hanh dibade, nenh bâ tâdeda no Băbelŏnewĕ ăh winh. Nenh beyâ nânonh â hadeda no, nenh Dănyĕle kâ Hănenaia he, nenh Maisheĕle yini, Ăzeraia yini nenade no nyenh. Nenh â hinena wa nyĭne ; â dădeda Dănyĕle, Bĕlteshăza ; â dădeda Hănenaia, Shedrăke ; â dădeda Maisheĕle, Mishăke ; nenh Ăzeraia â dadeda Ăbĕdnego. Nenh kĭnh ăh beyâ nâ â hnyina Dănyĕle ká â bino hĕ hanh dibade kâ wĕenh hĕ. Nĕma oh yeda wĕnh boh dida kĭnh ăh dibade, kâre titeăta, kĭnh ăh leyiru pinhena gĭdi dibade nĕnonh.

Nenh oh badeda beyâ, nenh â hnyina no seya dididе, ne oh neh pinhena gĭdi.

Nenh Nyesoa hĕeda Dănyĕle kâ â bino hĕ, nenh â hnyina no tânh. Nenh beyâ nânonh kbadao no Nĕbukădnĕza mâ, nenh â kâ no hĕ oh hlĭhlĭda. Nenh Nĕbukădnĕza yidoda nĕ tĕ Dănyĕle kâ â bino hĕ oh kâda tânh ĕh hinao nyebo ăh popleyinâ no nenade Băbelŏne. Nenh â nowănena Dănyĕle kâ â bino hĕ baka.

Nenh kre ĕh nuna tâyedo donh biyo Nĕbukădnĕza yada yeye, nenh yeye nĕ â yada ĕh pĕpeda nâ woro nâ. Nenh â dăda â deyâbo ă popleyinâ, nenh oh didade; oh nyĭnanao nâ yĕ. Nenh â poda no yĕ nâ, "ya yeye, bah lele mo dĕnĕ yeye ya."

Nenh deyâbo poda nâ, "lele amo nah yeye ne ya, nenh a mi monh kĕ-nâ-heya-mâ ĕh mâ dĕnĕ nah yeye ne ya." Nenh kĭnh leleda no â yeye hĭnuna nâ mâ, nĕma â leleda no dĭ, boh yeda nâ lele hăne ĕh ka nena, nenh â mina no lamâ.

Nenh deyâbo poda nâ yĕ nâ, "nyâ yede konâ mâ ne, nenh â yede nĕ wĕ bâ lele monh hăne nah yeye ne." Nenh hede kĭnh poda yero baka, nenh â poda nâ, boh lada deyâbo ăh popleyinâ. Nenh tĕ oh pĕnhna deyâbo nâ, oh pânhna Dănyĕle kâ â bino hĕ nâ, boh muna no la yĭ.

Nĕma Dănyĕle munade kĭnh mâ, â leleda nâ bâ hnyina nâ ti, nenh â muna nâ kĕnâ-heyamâ hăne â yeye ăh ka nena.

Nenh kĭnh wĕnhna ne; nenh Dănyĕle kâ â bino hĕ, oh bededa Nyesoa mâ, nenh Nyesoa tâdeda Dănyĕle Nĕbukădnĕza ăh yeye, nenh â nuna nâ â iboda ĕh te kĕnâ-heyada yĭ. Nenh Dănyĕle munade kĭnh mâ dĭ; nenh kĭnh yedada nâ nâ, â po nâ, "wĕde beh lele mo na yeye ne ya, nenh hăne yeye poĕ?" Nenh Dănyĕle poda kĭnh yĕ nâ, "nyâ yede konâ ne, â yede ne wĕ bâ lele monh. Nĕma Nyesoa hânâ wĕde teble biyĕ ăh nunuĕ, nânonh

wĕde bâ lele monh." Nenh hede Dănyĕle leleda kĭnh â yeye nĕ â yada, nenh dĕnĕ â yeye podaĕ yĭ. Nenh Nĕbukădnĕza poda nâ, "nyâ ye Nyesoa yĕ wo!" Nenh â nuna Dănyĕle nye hwĕ â hinao nyebo ăh popleyinâ no nenade â bli. Nenh â nuna Dănyĕle ăh bino nye hwĕbo yĭ. Nenh wodao ti nĕnonh kĕ Nĕbukădnĕza nuna seni gĭdĕ hwĕ, nenh â nyĭnanao nĕ tĕde donh ĕh nyĭne mâna Dura.

Nenh â dăda nyebo ăh popleyinâ boh bededa gĭdĕ nânonh mâ. Â leleda no tĕ oh wânhna gnamo ăh winh, nenh hede boh poda wa yibwi huru, nenh boh bededa â gĭdĕ mâ nâ. Nenh â poda nâ, "nyâ ye â yibwa huru po tĕ â wănh gnamo ăh winh, nenh nyebo boh po nyâ nânonh tâ." Nenh nyebo ăh popleyinâ pida Nĕbukădnĕza ăh hwanonh, nenh tĕ oh wânhna gnamo ăh wĭnh, oh podade wa yibwi huru.

Nĕma Shedrăke kâ Mishăke hĕ, nenh Ăbĕdnego yini, oh yeda wa yibwi huru po, oh yeda kĭnh ăh gĭdĕ mâ bede. Nenh hede Nĕbukădnĕza pededa no yero nâ baka, â leleda â nyebo boh yada no nâ mâ. Nenh â yĕdada no nâ, â po nâ, "hanhte ah neh wĕnh bah bede na gĭdĕ mâ nâ?" Nenh oh poda nâ yĕ nâ, "hanhte nonh, a nah bede nah gĭdĕ mâ nâ, a nah wora Nyesoa ăh gmĕnh ne."

Nenh hede kĭnh peda yero baka, nenh â leleda nyebo boh twcna na hwĕ, nenh boh moanena nyebo

tanh nononh, nenh boh podao no tâ. Nenh oh nuna nĕ.

Nenh kĭnh duda yĕ, nenh â pida hwanonh, â yedada nyebo nâ, â po nâ, "a yede nyebo tanh tâ po? hăne bĕh nuĕ ne yi nyebo hănh oh ne tâ dĭ?" Nenh oh poda nâ, "a poede nyebo tanh." Nenh kĭnh poda nâ, "yi nyebo hănh oh nĕnedĕ tâ heidi, nenh na neh sie no; nenh wa bae te donh â wo Nyesoa ăh yu yĕ."

Nenh â kwanena na mâ nâ, â leleda Shedrăke kâ Mishăke hĕ, nenh Ăbĕdnego yini, boh wodade tâ, nenh boh didao nâ mâ. Nenh kĭnh kâ â nyebo hĕ, oh yida no, tĕ na yeda no sie idu-idu.

Nenh hede Nĕbukădnĕza â sĕnhna Nyesoa, kâre-â tuda â leyiru yimâ, nenh â poda tedĕ, ĕh mâ, nyâ bâ tuda Nyesoa ăh te krenh, nenh boh lada nâ. Nenh â nuna nyebo tanh nononh nye hwĕbo.

Nenh Nĕbukădnĕza yada yeye dĭ. Nenh deyâ-bo no nenade â bli, oh yeda nĕ wĕ boh leleda nâ â yeye. Nenh â dăda Dănyĕle, nenh Dănyĕle leleda nâ dĕnĕ â yeye â yada. Â leleda nâ Nyesoa mi na kjidida mâ numâ, kâre â nuna kbŭne kukwi; nenh â leleda nâ dĭ, bâ sedao â kbŭne kukwi, nenh bâ badeda Nyesoa mâ, nenh Nyesoa mina nâ hwinhso pomâ kọ â kbŭne kukwi ăh ta. Nĕma Nĕbukădnĕza yeda Dănyĕle ăh winh nu, â boaeda âdui ăh te yi, â hĭnuna Nyesoa ăh te mâ.

Nenh Nyesoa nuna nâ kjidida mâ, â nuna nâ

hanhe nina nâ. Nenh â munade wanh kudi, nenh â dida pidi, â woda blli yĕ. Nenh hede Nĕbukădnĕza ăh woro hiena mâ dĭ, nenh Nyesoa nuna nâ â nena hanhka dĭ, â didade â bli kai biyo dĭ, â yidoda nĕ tĕ Nyesoa â mâ hanh Nyesoa nonh, nenh â boaeda â te yi. Nenh te Nĕbukădnĕza koda, â yu ăh yu Bĕlshăza nuna kĭnh kre Băbelŏne ko â buo penh. Nenh Bĕlshăza mâna nyebwe kuku, â nuna kbŭne kukwi baka. Nenh nyenăyedo te Bĕlshăza pinhna dibade hwĕ, nenh â dăda â nye hwĕbo ăh popleyinâ, boh dida dibade nĕnonh. Tĕ oh yida dibade di, â nuna â leyiru oh yada nâ seni kâboke ne oh hadade Nyesoa kai biyo kre Jĕruselĕm, nenh kĭnh kâ â nyĭno hĕ, nenh â nye hwĕbo yini, oh nanenade kâboke nenonh wĕenh kudi.

Nenh tĕ oh yida dibade di, nyebwe ăh kwa kĭnena kai ăh waa mâ. Tĕ oh yida kwa nânonh, oh neh yida nyâ yĭ, nenh Bĕlshăza kâ â nye hwĕbo hĕ, oh pida hwanonh baka. Nenh oh dăda deyâbo ăh popleyinâ. Nenh deyâbo yedade nĕ wĕ boh hĭdeda winh ne kwa kĭnena kai ăh waa mâ. Nenh oh dăda Dănyĕle, nenh Dănyĕle didade, nenh â hideda, winh nĕnonh. Nenh â poda kĭnh yĕ nâ, "Nyesoa mio nah orânh hamâ, nenh â dible mio Midiwĕ kâ Pŭrsiawĕ nâ hnyimâ." Nenh tâyedo nânonh biyo, Midiwĕ ăh kĭnh didade, â yada orânh, â lada Bĕlshăza, nenh â hada nâ bro kwa. Kĭnh

nânonh â nyĭne mâna Dărraiŭse; nenh â nuna Dănyĕle nye hwĕ mâ, kâre â kâda tânh.

Nenh kre ĕh nena, nye hwĕbo ăh popleyinâ oh nyĕnhna Dănyĕle, nenh â gĭdada â lela te. Nenh oh munade Dărraiŭse mâ, oh poda nâ, bâ po tedĕ, ĕh mâ, nyâ nah idada Nyesoa te dĕ, nyâ nah idada kinh te dĕ, nĕma kĭnh Dărraiŭse donh boh idadeda ne nyenăyede ăh woro ne nâ nyenăyede pu pame. Nenh kĭnh poda tedĕ nĕnonh. Nĕma tĕ Dănyĕle wânhna nĕ kĭnh poda tedĕ nĕnonh, â yeda Nyesoa ăh mâ bede bŏ; â munade â kai biyo, nenh wenh tanh â bededa Nyesoa nyenăyede biyĕ. Nenh nyebo ăh popleyinâ yida Dănyĕle â bededa Nyesoa mâ; nenh â nyănhoh munade Dărraiŭse mâ. Oh yedada nâ ná, oh po nâ, "ple ye tedĕ po, ye nâ po, nyâ nah idĕde Nyesoa te dĕ, nyâ nah idĕde kĭnh te dĕ, nĕma mâh donh nonh?" Nenh Dărraiŭse tuda no gne, â po nâ, "Ondu; ne tu nĕ ne." Nenh oh leleda nâ Dănyĕle ăh te. Nenh ware nina kĭnh baka ko Dănyĕle ăh ta: nenh â tĕna bâ hada Dănyĕle â nyănhoh kwa, nĕma â yeda nĕ wĕ. Nenh oh podade Dănyĕle laiŏne ăh bidiĕ kudi, kâre oh po nâ â neh nuna kĭnh ăh winh ăh ta. Nĕma Nyesoa kada laiŏne ăh wuni yĕ, tĕ oh yeda Dănyĕle dĕ nu. Nenh tâyedo nânonh biyo kĭnh yeda dĕ di, nenh â yeda mâe yĭ, kâre ware nina nâ ko Dănyĕle ăh ta. Nenh nyenăiru â munade laiŏne ăh bidiĕ, nenh â dăda

Dănyĕle, nenh Dănyĕle tuda nâ gne. Tĕ kĭnh yidoda nĕ Dănyĕle nena konâ, â leleda nyebo boh hada nâ laiŏne âh bidiĕ wudi. Nenh â nuna nyebo boh podade Dănyĕle ăh nyănhoh ăh popleyinâ bidiĕ wudi, oh kâ wa nyĭno hĕ, nenh wa iru yini. Nenh laiŏne lada no pĕpĕ wĕ. Nenh Dăraiŭse poda tedĕ, ĕh mâ, nyebo âh popleyinâ boh bededa Nyesoa mâ, nenh boh boaeda â te yi. Nenh Dănyĕle nuna nye hwĕ kre Băbelŏne.

ÉSTA.

Tĕ Nĕbukădnĕza nuna kĭnh kre Băbelŏne â munade Jĕruselĕm, nenh â hwânhna Juwĕ mâ, nenh â duda no; nenh â kbada Juwĕ ăh do poplănde Băbelŏne.

Nenh Juwĕ poda kiya kre Băbelŏne, nenh oh tinade. Nenh kĭnh te nenade bro nânonh kĕ, â nyĭne mâna Ahăsuirŭse. Â tinade orânh nâ â nyĭne mâna Shusăn kudi. Ăhăsuirŭse â mâna kĭnh hwĕ; â hinao kinhbo ăh popleyinâ no nenade konâ mâ. Â kâda wudi peplănde, nenh silva kâ seni peplănde hĕ yi. Â nowanena bâ tededa nyebo ăh yinânâ teble ne â kâda yĕ nâ. Nenh nyenăyedo te â pinhna dibade hwĕ, nenh â dăda nye hwĕbo ăh popleyinâ no nenade â bro kĕ, boh dida dibade nĕnonh. Tĕ oh dida dibade oh nana wĕenh peplănde, nenh wĕenh nina no yĭ. Nenh Ăhăsuirŭse tĕdade nyebwe â nyĭne mâ, bâ mu nâ lele, bâ didao tĕne â kâ â nye hwĕbo hĕ nenao, oh muna â yinânâ

dĕ yi. Nyĭnĕ nânonh â nyĭne mâna Văshte ; nenh tĕ oh dăda nâ, â po nâ, â yedade di, kâre twenh nina nâ. Tĕ oh leleda kĭnh, Văshte po nâ, â yeda wĕnh bâ didade, â peda nâ yero nâ baka : nenh â yedada nyebo nâ, dĕnĕ bâ nuna nâ mâ. Nenh oh leleda nâ bâ nuna nâ kjidida mâ. Kre oh nuna, oh leleda kĭnh, oh po nâ, "beh ha Văshte huru, kâre neh ye nâ kjidida mâ nu, nenh hede nyĭno ăh popleyinâ no nedĕ bro nĕnonh kĕ, oh mi ka kuku numâ, nenh oh yeda wa nyebĕbo ăh winh nu idukau." Nenh Ahăsuirŭse nowănena winh nĕ â nye hwĕbo tuda, nenh â nuna nĕ, â hada Văshte huru.

Tĕ Ăhăsuirŭse ăh nye hwĕbo oh munade wa kiya biyo nonh, nenh â donh nenade â kai biyo, ware nina nâ kâre â hada Văshte huru. Nenh tĕ â leyiru yida ware nĭna nâ, oh poda nâ yĕ nâ, "wo amo mâ ba tĕde nyebo bro biyĕ kĕ nâ, boh mu yinânâ nyĭno iru nâ pânh, boh mudĕ no kĭnh mâ ya; nenh kre no nyenh kĭnh bâ hade nyĭnĕ hya, â mu â nyĭnĕ nu." Nenh winh nĕnonh ĕh bleĕda â plâ ne, nenh â leleda nyebo, â po nâ, "bah nu nĕ." Nenh oh yada nâ nyĭno iru peplănde, nenh Juwĕ ăh nyĭnĕ hya nenade no nyenh, â nyĭne mâna Ĕsta. Hya nânonh â sĕyĕ â nânâyina baka.

Tĕ â nuna hya bwĭ, â de kâ â buo hĕ oh koda; nenh â bebu, â nyĭne mâna Mâdekai, nâ â nănena Ĕsta, â tuda nâ yimâ.

Tĕ nyĭno iru ăh popleyinâ nyĭnanao Ăhăsuirŭse

yĕ, Esta nâ â sĕyĕ â nina â woro, nenh â hadeda nâ, kâre â nânayinâ baka, â hinao â bino be nâ. Nenh â duda Ĕsta, nenh â nenade kĭnh ăh kai biyo, â nuna kĭnh ăh nyĭnĕ. Tĕ Ĕsta nenade kĭnh ăh kai biyo. Mâdekai didade kai nĕnonh mâ nyenă-yede biyĕ, â yedada Ĕsta ăh te nâ. Nenh nyebwe te nenade â nyĭne mâna Hemăn. Kĭnh nowănena nyebwe nânonh; nenh Hemăn ăh woro yĕ â mâna nye hwĕ, â yeda nyebo dĕ yi. Tĕ â didade kĭnh ăh kai biyo, nyebo ăh popleyinâ oh wada oh li ko nâ mâ, oh poda nâ wio. Nĕma Mâdekai yeda â lu wa ko nâ mâ, â yeda nâ wio po yĭ. Nenh tĕ Hemăn yidoda tĕ Mâdekai yeda â lu wa ko nâ mâ, â pededa nâ yero nâ baka. Nenh â idĕda bâ la Mâdekai kâ Juwĕ ăh popleyinâ hĕ.

Nenh â munade kĭnh mâ, nenh â leleda nâ te peplănde ko Juwĕ ăh te. Â peda no se kĕ, â po nâ, "oh yeda kĭnh ăh tedi yimâ tu." Nenh a leleda kĭnh bâ lada Juwĕ ăh popleyinâ, nyebĕbo yini, nyĭno yini, hyĕiru ne wĕ. Nenh kĭnh wĕnhna ne. Nenh Hemăn kbada kĭnede nyebo hwe no nenade broh nânonh kĕ mâ, â leleda no boh lada Juwĕ ăh popleyinâ. Tĕ Mâdekai wânhna te nenonh, â kĭ-nena âraure, nenh â muna, â nenao tide idi, â peda hedĕ, â weda baka. Nenh Ĕsta ăh leyiru leleda nâ Mâdekai ăh te, nenh ware nina nâ baka ko â ta, nenh â tedade nyebwe bâ yeda nâ nâ, dĕ ĕh ka â weda.

Nenh Mâdekai leleda nyebwe nânonh, â po nâ, "nu beh lele Ĕsta bâ mude kĭnh mâ, nenh bâ bade nâ ko Juwĕ ăh ta."

Nenh Ĕsta tĕdade â leyu Mâdekai dĭ, â leleda nâ, â po nâ, "seeda kĭnh poda tedĕ, nyâ bâ dio kĭnh mâ, bâ yeo nâ dă, nenh boh la nâ. Nenh nyenăyede woro-nâ-pu, nyenăyedo nĕ nedĕ, kĭnh ye mo dă, nenh ne mude nâ mâ, nenh â mi mo lamâ." Mâdekai yedada nâ nâ, â po nâ, "nah woro yĕ boh la Juwĕ ăh popleyinâ, nenh oh ye monh la yĭ? Ne ye ne tĕ beh wa nah nyebo, nenh Nyesoa mie nyebwe be numâ, tĕ â na ha Juwĕ konâ."

Nenh Ĕsta poda nâ yĕ nâ, "mu, lele Juwĕ, oh kâ mâ hĕ, a nah di dĕ nyenăyede tanh, nenh ba bede Nyesoa mâ nâ; ple be mude kĭnh mâ mu; nenh kĭnh bâ lele nyebo boh la mo, nenh boh la mo."

Nenh Ĕsta kâ Juwĕ hĕ oh yeda dĕ di nyenăyede tanh, nenh oh badeda Nyesoa bâ măna no mâ. Tĕ nyenăyedo tanh wĕdade, Ĕsta plĕda âdui, nenh â poda yinânâ raure, nenh â munade kĭnh mâ.

Tĕ Ahăsuirŭse yida nâ, â nowănena nâ, â leleda nâ bâ krĭnenao nâ mâ. Nenh â yedada nâ nâ, â po nâ, "dĕ idĕ? be dĕ be ne idĕ, ne hnyi monh ne mâ." Nenh Ĕsta poda nâ, "ne pinh dibade hwĕ, nenh na woro idĕ kâ Hemăn hĕ, bah dide na kai biyo, ah mu dibade nĕnonh di." Nenh Hemăn kâ kĭnh hĕ oh munade Ĕsta ăh kai biyo, nenh oh dida dibade nĕnonh.

Tĕ oh nenade Esta ăh kai biyo, kĭnh yedada nâ nâ dĭ, â po nâ, "dĕ na woro idĕ?" Nenh Ĕsta poda nâ, "kâ Hemăn hĕ bah diadĕ nyenĕ mia nyămâ, nenh ah mu dibade di dĭ. Nenh ne di, mi monh lelemâ, dĕnĕ ne idĕ." Tĕ Hemăn wodade Ĕsta ăh kai biyo, â plâ bleda baka. Â muna â bli, nenh â leleda â nyĭno kâ â beyabo hĕ, de hwe ne kĭnh nuna nâ mâ; â leleda no hăne ne kĭnh kâ Ĕsta hĕ oh nunao â tuĕ. Nenh â poda nâ, "kâ wudi peplănde, nenh kĭnh kâ Esta hĕ oh tuo mo; Mâdekai donh nâ â sĕyĕ â yĕe mo kranh wude, kâre te â neh tuo mo." Nenh â nyĭnĕ poda nâ yĕ nâ, "kranh nah ya monh wude; nu gălose, nenh mu kĭnh nâ ida, bâ mu monh wo, beh mu Mâdekai yeu kba." Nenh Hemăn nowanena winh nĕ â nyĭnĕ tuda nâ yĕ, nenh â leleda nyebo boh nuna gălose nĕnonh; nenh oh nuna nĕ. Tâyedo nânonh kĭnh yeda mâe, nenh â dăda â leyiru boh yada â bro ăh kĭnedĕ. Nenh oh hĭdeda kĭnedĕ nĕnonh, nenh oh yida nĕ kĭnedĕ kĕ, ĕh mâ, nyenăyedo te donh, tĕ kĭnh ăh leyiru te sŏnh, oh gĭdada â lela te, nenh Mâdekai wânhna nĕ, â leleda kĭnh, kre oh yeda nâ la. Nenh tĕ oh hĭdeda nĕ, kĭnh yedada no nâ, dĕnĕ oh hnyina Mâdekai tĕ â nu dĕ nĕ nedĕ. Oh po nâ, "ye nâ dĕ hnyi." Nenh kre ĕh nena, nyenăiru nânonh Hemăn padade kĭnh ăh kai biyo bâ ida nâ nâ, bâ woda nâ mâ, bâ banhda Mâdekai gălose yeu.

Nenh kĭnh yedada Hemăn nâ, â po nâ, "dĕ be

nuĕ nyebwe mâ, hânâ nowăne hio nyebo ăh popleyinâ no nede konâ mâ?" Nenh Hemăn â woro yĕ, "mâ nonh kĭnh henh nyĭne;" nenh â poda nâ yĕ nâ, "po nâ nah yinânâ raure, nenh bâ bi nah hanh soo kĕ, nenh be nu nah nye hwĕ be bâ năe soo orânh ăh tide idi nâ bâ mu nâ po, kre bĕh nuĕ nyebwe mâ hânâ kĭnh nowăne baka." Nenh winh nĕ Hemăn tuda ĕh bleĕda kĭnh plâ, nenh â leleda nâ, â po nâ, "keka, ya na yinânâ raure, nenh beh po nĕ Mâdekai, nenh beh po nâ na hanh soo kĕ, nenh beh năe soo orânh ăh tide idi." Nenh Hemăn nuna dĕnĕ kĭnh leleda nâ bâ nuna; nĕma â peda yero baka. Nenh tĕ â munade â bli kai biyo, â leleda â nyĭnĕ kâ â beyabo hĕ dene kĭnh nuna.

Nenh worĕworĕ kĭnh ăh leyiru didade, oh dăda Hemăn, oh po nâ, bâ kekada, bâ dida dibade kre Esta ăh kai biyo. Tĕ oh yida dibade di, kĭnh yedada Ĕsta nâ dĭ, â po nâ, "dĕnĕ sĕyĕ idĕ Kwin Ĕsta? wŏde ĕh nyĭne, nenh mu monh nĕ mâ hnyimâ, banh ĕh nu na dible ĕh hăfe." Nenh Ĕsta poda nâ, "ne po nâ nowăne mo o Kĭnh! bĕde monh ne beh ha mo konâ kâ na nyebo hĕ; kâre â nyĕnhâ nâ idĕ bâ la a popleyinâ." Nenh hede kĭnh bida yero, â yedada nâ nâ, â po nâ, "nyâ mâ ah nyenhâ?" Nenh Ĕsta poda nâ, "a nĕ nyĕnhâ nâ mâ kbŭne-nyĭnĕâ Hemăn nâ nedĕ."

Nenh kĭnh peda yero baka, nenh â leleda â leyiru boh banhda Hemăn yeu kre gălose idi, hĕnĕ â

nuna ko Mâdekai mâ. Nenh oh nuna nĕ. Nenh hede Ĕsta yada Mâdekai kĭnh mâ, nenh â leleda kĭnh Mâdekai mâna â bebu. Nenh kĭnh tudao Mâdekai nenh â nuna nâ nye hwĕ mâ. Nenh kĭnh leleda Juwĕ, â po nâ, "nyebo boh po nâ oh la ahmonh, nenh bah hwânh no mâ, ah mu ahdui konâ ha." Nenh Juwĕ nuna nĕ, oh lada Băbelŏnwĕ ăh do poplănde.

ĔSRA kâ NIHIMAIA hĕ.

Tĕ Dărai ŭse nuna kĭnh dĕ kre Pŭrsia kâ Băbelŏne hĕ, â poda tedĕ, ĕh mâ, Juwĕ boh muna wa bli lĭ, nenh boh poda Nyesoa ăh kai dĭ. Nenh Dăraiuse hnyina no seni teble ăh pĕpĕ wĕ ne Nĕbukădnĕza hadade Nyesoa ăh kai biyo kre Jĕruselĕm. Nenh Juwĕ peplănde muna Jĕruselĕm dĭ, nenh oh towana Nyesoa ăh kai ăh poĕ dĭ.

Nĕma nyebo no nenade Judia, oh yeda wĕnh Juwĕ boh poda Nyesoa ăh kai dĭ. Nenh kre oh nuna, oh kbada kĭnedĕ Pŭrsia âh kĭnh mâ, oh po nâ bâ nuna Juwĕ boh bŏda wa konhwa. Ti nĕnonh kĕ Dărai ŭse koda; nenh nyebwe te, â nyĭne mâna Ateksŭrksise, â nuna kĭnh dĕ ko Dărai ŭse penh. Nenh â tĕdade nyebo Jĕruselĕm boh leleda Juwĕ boh bŏda wa konhwa ăh nuĕ.

Tĕ Ateksŭrksise koda nyebwe te â nyine mâna Sair ŭse nuna kĭnh ko â penh. Nenh â tĕdade nyebo Jĕruselĕm boh leleda Juwĕ boh poda Nyesoa

ăh kai dĭ; nenh oh wĕda Nyesoa ăh kai mâ. Nenh nyebwe te â nyĭne mâna Ezra, nâ â wodade Băbelŏne â munade Jĕruselĕm. Sairŭse hnyina nâ kĭnedĕ tĕ â na kbada nĕ Jĕruselĕm, nenh bâ muna Juwĕ lele boh bededa Nyesoa mâ, tene Mosĕse nuna wa leleda tede kene. Ezra mâna hanh nyebwe nenao, nenh â bededa Nyesoa mâ nâ ti biyĕ. Nenh â dăda nyebo ă popleyinâ boh kweda yibwa nâ, nenh â leleda no boh bededa Nyesoa mâ nâ, nenh boh tuda Nyesoa ăh gmĕnh yimâ. Nenh nyebwe te nâ â nyĭne mâna Nihimaia, â munade Jĕruselĕm, nenh oh nuna nyebo oh hada Jĕruselĕm ăh tanhkbinh dĭ. Nenh Ezra hĭdeda Nyesoa ăh kĭnedĕ kre nyebo ăh popleyinâ ăh noenh mâ. Nenh nyebo ăh popleyinâ oh tuda Nyesoa ăh gmĕnh yimâ, nenh oh plĕ bleda baka.

JONA.

Nenh prŏfĕte nenade konâ mâ â nyĭne mâna Jona. Nenh Nyesoa leleda nâ bâ munade orânh hwĕ donh kudi, ĕh nyĭne mâna Nĭneva: nyebo no nenade bâ muna no lele tĕ Nyesoa mina no kjidida mâ numâ ko wa kbŭne kukwi ăh ta. Nenh Jona pida hwanonh bâ munade Nĭneva, nenh â kwidida, â yĕ bâ hudida Nyesoa yi, nenh â munade Jŏpa, tĕ â na munade Tasĭse. Nenh kre Jŏpa â yĕdedade kobotonh nâ â muna Tasĭse, nenh â bidade kobotonh nenonh wudi.

Nenh Nyesoa nuna idu hwĕ ĕh kyĕdedao, nenh

kobotonh yĕ bâ wanhda. Nenh sedâbo pida hwanonh, nenh oh popleyinâ oh bededa wa gĭdi mâ nâ. Nĕma Jona mâena. Nenh Kuba didade nâ mâ â hlĭda nâ mâ, â po nâ, "wo nyinâ, dĕ nah Nyesoa, bedăne â wa amo ne." Nenh oh hlĭhlĭda mâ, oh po nâ, "ba di ba po blla, a mu nĕ nâ yido, nyânâ ya amo swĕnh nĕnonh." Nenh tĕ oh poda blla, ĕh krâda Jonâ. Nenh oh poda nâ yĕ nâ, "lele amo a bade monh ne, dĕnĕ yaĕdĕ amo swĕnh nĕnonh mâ? bro be â kudi woĕ?" Nenh Jona poda nâ, "mâ Hibru-pe nonh."

Nenh â leleda no dĕnĕ â nuna tĕ â pida Nyesoa ăh hwanonh, hăne â nu kwidida tĕ â na wodao Nyesoa mâ. Nenh nyebo nononh oh pida hwanonh baka, oh poda nâ yĕ nâ, "dĕ ĕh ka mâh nuĕ nĕ dĭ?" Nenh oh poda nâ yĕ nâ dĭ, "dĕ ba nuĕ monh mâ, ple idu mu kbwe nu?" Nenh Jona po nâ, "bah po moh idu, nenh idu mu kbwe nu, kâre ibo nĕ ne ko na ta idu hwĕ kyĕde." Nenh nyebo nononh, oh podade kbenh tĕ oh na yada kobotonh kbobo yĕ, kre oh yedade nĕ wĕ. Nenh oh badeda Nyesoa oh nah seda ni ko Jonâ ăh ta. Nenh hede oh duda Jona, nenh oh poda nâ idu, nenh idu wĕdade donh donh.

Nenh Nyesoa nuna hnĕ hwĕ â mlana Jona, nenh Jona nenade hnĕ kudi nyenăyede tanh kâ tâyede tanh hĕ. Nenh â bededa Nyesoa mâ nâ kre hnĕ kudi, nenh Nyesoa nuna hnĕ â worada Jona kre

kbobo yĕ. Nenh Nyesoa leleda Jona dĭ, bâ munade Nĭneva, nenh bâ leleda Nĭnevawĕ te ne. Nyesoa poda nâ ko wa kbŭne kukwi ăh ta. Nenh Jona duda yĕ, nenh â munade Nĭneva. Nĭneva mâna kpwĕte ăh orânh hwĕ, nenh nyono oh nenade, oh nuna kbŭne kukwi baka.

Nenh Jona yada orânh nânonh nenh â nĕna nyenăyedo donh, â yaedade winh, â po nâ, "nyenăyede ăh wore-sŏnh nenh Nĭneva mi haĕmâ." Nenh nyebo no nenade orânh kudi, oh poda Nyesoa ăh winh hanhte kĕ, nenh ware nina no ko wa kbŭne kukwi ăh ta, nenh oh poda tedĕ, ĕh mâ, nyebo oh nah di dĕ, nenh oh nah poda hanh dăro yĭ. Nenh tĕ Nĭneva ăh kĭnh wânhna winh nĕ Jona hlĭda, â hadao â yinânâ rauro, nenh â poda kpruĕ rauro, nenh â nenao pumo kĕ. Nenh â poda tedĕ kre â orânh kudi, ĕh mâ, "nyebo ăh popleyinâ oh nah di dĕ, oh nah na ni, nenh boh bŏ wa kbŭne kukwi, nenh boh bede Nyesoa mâ nâ bedăne â bŏe amo yero nâ pode." Tĕ Nyesoa yida no ware nina no ko wa kbŭne kukwi ăh ta, nenh oh bŏda wa kbŭne kukwi, hede wa ware nuna Nyesoa, nenh â poda nâ, â nah nuna no kjidida mâ.

Nĕma tĕ Jona yidoda nĕ ware nina Nyesoa ko Nĭneva ăh nyebo mâ, â pededa yero.

Â badeda Nyesoa bâ lada nâ. Nenh Nyesoa yedada nâ nâ, â po nâ, "dĕ ne ni, tĕ pe yero nâ, ĕh mâ hanh dĕ nonh?"

Nenh Jona wodade orânh kudi, nenh â nenao hĭnu-winhyĕ; nenh â nuna nâ kapa, nenh â nenao ĕh pepĕyedo. Nenh Nyesoa nuna buâ ăh lulu, â kunhna tâyedo donh biyo, ĕh budida Jonâ ăh lu nâ, ĕh poda pepĕyedo. Nenh Jonâ ăh plâ bleda baka ko buâ lulu ăh ta. Nĕma Nyesoa yada kiyĕ, ĕh dida buâ ăh lulu nânonh, nenh nyenăiru tĕ wĕnh Jĕna, nenh duduidu duida nâ fĕ nâ, hede lulu koda. Nenh wĕnh nina Jona, nenh â poda nâ, "ĕh mâ hahn dĕ be ko donhdonh." Nenh Nyesoa poda Jona yĕ nâ, "ple ĕh mâ hanh dĕ beh po yero ko buâ lulu ăh ta?" Nenh Jona poda nâ, "hanh dĕ nâ." Nenh Nyesoa hlĭda nâ mâ, â po nâ, "buâ ăh lulu, hĕnĕ ĕh kunh tâyedo donh, nenh ĕh ko tâyedo donh biyo, ĕh ware nu monh; nenh orânh hwĕ nânonh, tĕne nyebo ăh do poplănde nedĕ, oh ye ibo ĕh mâ, dĕnĕ mâ wa komla sonh, kenh dĕnĕ mâ wa dida sŏnh, nenh wudebade peplănde yini, ple ĕh ware nah nu mo yĭ?"

SEDA.

Pol. 1-5, 1960.

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: May 2005

PreservationTechnologies
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION
111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS
0 014 038 194 9